

9 травня (серeda) 2007 рік
№ 6

Засудок

Спецвипуск студентської газети

Читати всім

Від редакції

17 травня 2007 року нашому Zaczeki виповнюється 6 місяців!!!

Від імені редакції газети хочемо привітати ректора ТІСІТ Бакушевича Ярослава Михайловича, декана ФСЕУ Старицького Тараса Михайловича, а також увесь викладацький та студентський колектив ТІСІТу з такою прекрасною подією!!!

Нам приємно вже вшосте випускати студентську газету, працювати та самовдосконалюватись на її сторінках, пізнавати щось нове та цікаве! Ми гадаємо, що наша праця не марна, і все ж таки хтось її оцінить :)

Нам завжди було приємно отримувати допомогу зі сторони студентів, таких як Олена Доля, Юля Облудник, Маша Зарудна, Юля Мадич. Також нашими порадиниками та співробітниками з першого дня були: Володимир Іванович Литвиненко, Віта Іванівна Мастиляк, Андрій Старицький, Валентина Петрівна Лимар, Тарас Михайлович Ганна Іванівна Слозанська, Уляна Олегівна Фарина, Олег Анатолійович Пастух, Віктор Володимирович Антонюк, Володимир Станіславович Сухарський, а також Ярослав Михайлович Бакушевич!!!

Ми дуже вдячні Вам за все!!!
Давайте не будемо забувати, що це студентська газета!
Закликаємо усіх до співпраці!!!
До нових зустрічей на сторінках газети!!!

З півріччям Тебе, Zaczek!!!!

Новини з деканату

Активним студентам ТІСІТ, які хочуть від життя найкращого, посвячується

Дуже часто постає питання – що робити влітку, щоб було цікаво та щоб отримати від цього якийсь корисний ефект. Повірте, можливостей для цікавого та незабутнього життя є! Однією із них можна з певністю вважати Міжнародний літній табір для молоді (**International Outreach Camp**), який цього року розміщуватиметься у

Борщівському районі на турбазі „Лісова пісня” з 28 липня по 5 серпня 2007 року.

International Outreach Camp є надзвичайною можливістю для молодих людей віком від 16 до 22 років побувати у середовищі англомовних волонтерів Корпусу Миру (США); дізнатися більше про культуру різних країн світу; познайомитися з двома десятками таких же молодих людей із цих самих країн та навчитися бути лідером у своєму середовищі.

Організаторами Міжнародного табору є волонтери Корпусу Миру (США), студенти ВНЗ та студенти, що стажувалися у США, які спільно написали проєкт і змогли втілити його у життя. Такий подібний табір відбувався вже два роки у Миколаєві, Донецьку та Тернополі.

Протягом 8 днів табору учні та студенти Тернопільської області вивчатимуть предмети, такі як **Театр, Креативні рішення, Обмін культурами** та ін. Вчити будуть випускники Американських програм та волонтери Корпусу Миру з США. Вони є вчителями в українських школах або викладачами в українських університетах. Розмовна мова – англійська.

Поряд з вивченням предметів на англійській мові та повністю за американським принципом навчанням учасники табору будуть задіяні у командних іграх та змаганнях.

Я була одним із організаторів такого ж табору і в минулому році. Можу сказати, що усі учасники залишилися надзвичайно задоволені. Молоді люди знайшли хороших друзів з інших країн світу. Зараз більшість із них створюють свої власні проєкти. Після табору учасники відчували, що вони теж можуть змінити світ на краще.

Отже, якщо ви бажаєте взяти участь у Міжнародному літньому таборі (ІОС), заповніть анкету, яку можна знайти на сайті www.iocoalition.org; написавши на e-mail outreachcamp@yahoo.com або звернувшись до Олени Долі, студентки групи МА-31.

Наступним етапом є співбесіда, яка відбудеться 11-го травня (16.00 – 19.00) або 12-го травня (10.00 – 17.00) у аудиторіях ТІСІТ. Завдяки цій співбесіді організатори матимуть змогу поговорити з вами, маючи бажаними стати учасниками табору та

переконатися, що Ви відповідаєте зазначеним вище критеріям.

Якщо Вас оберуть учасником, Вам потрібно буде оплатити 15 травня 200 грн., що покриватиме Ваше проживання у таборі, тобто харчування та житло. У таборі 2 людей матимуть змогу брати участь безкоштовно. Для цього у анкеті, на чистій стороні, потрібно обґрунтувати причину, чому саме Вам необхідно надати можливість безкоштовно проживати 8 днів у таборі.

Нас підтримують та допомагають:

- Ø International Outreach Coalition, U.S.
- Ø U.S. Peace Corps (Корпус Миру в Україні)
- Ø Випускники програми FLEX та IREX
- Ø Миколаївський Державний Гуманітарний Університет ім. Петра Могили
- Ø Тернопільський Інститут Соціальних та Інформаційних Технологій (ТІСІТ).

Детальніше про літній табір ІОС можна дізнатися на сайті

www.iocoalition.org

Із запитаннями звертайтеся на e-mail

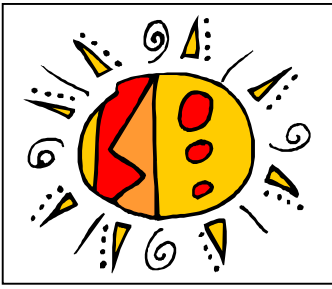
outreachcamp@yahoo.com

або до Олени Долі.

Дорогі студенти ТІСІТ! Будьте активними, залучайтеся до міжнародних проєктів і Ви побачите, як зміниться на краще Ваше життя і як ви наблизитеся до усього світу!

**Олена Доля,
студентка групи МА-31 та
одна із організаторів
International Outreach Camp у
Тернополі**

Співдружність націй

17 квітня до учнів ЗОСШ № 24 м.Тернополя завітав у гості молодіжний вокально-хореографічний

колектив

“Танцююча громада”

з міста Рибник (Польща), який співпрацює з Колодіївським колективом художньої самодіяльності “Колодіївські забави”.

Група приїхала на запрошення обласних профспілок м.Тернополя.

Керівник групи Єва Барцька

Опікун групи Лех Ришка

Керівник капелли Єжи Клечка

Хореограф Єва Барцька

Виступало 24 особи

Діти віком від 9-19 років

На свято були запрошені не лише учні та вчителі школи, але й студенти та викладачі ТІСІТ. Там побували і ми :)

З перших хвилин виступу усі глядачі були у захваті від енергійних танців та запальних пісень під музичним супроводом трьох музикантів, які грали на акордеоні, скрипці та флейті. У мелодіях були відчутні мотиви польського фольклору.

Ці діти талановиті не лише у танцях, а й у співах і усе це вміло поєнували у своїх номерах. Ми одразу ж помітили гарячі погляди партнерів у танцях із старшої групи.

До кожної композиції були вдало підібрані яскраві народні костюми Мазовецького воєводства, Малопольського, Шльонського, Любельського, Вармінсько-Мазурського і Підкарпатського воєводств.

В репертуарі прозвучали пісні різних мікрорайонів Польщі, були виконані танці: мазурек, вальс, полька та інші.

У танцях кумедними були постійні писки і вигуки танцюристів, а також те, що на руках носили як хлопці дівчат, так і навпаки. І це не жарт !!!

Вкінці колектив разом із залом заспівали відому українську народну пісню “Розпрягайте хлопці коні”.

Дні науки у ТІСІПТі

24-27 квітня у ТІСІТ проголошено Днями науки. У перший день відбулося пленарне засідання студенської науково-практичної конференції. Засідання відкрив професор, академік, ректор інституту Бакушевич Ярослав Михайлович.

У цей день відзначились такі студенти:

- Фаскалей Євгенія, студентка групи МЕ-42 із роботою "Україна на світовому ринку зброї";
- Галушак Наталя, студентка групи МА-21, "Особливості реструктуризації та ліквідації підприємства";
- Старушак Ольга, студентка групи МЕ-42, "Правове регулювання здійснення ЗЕД в Україні";
- Броніцький Віталій, студент групи МЕ-31, "Альтернативні шляхи розвитку України";
- Блажевич Наталя, студентка групи МЕ-31, "Україна на шляху євроінтеграції. Експертна та громадська думка".

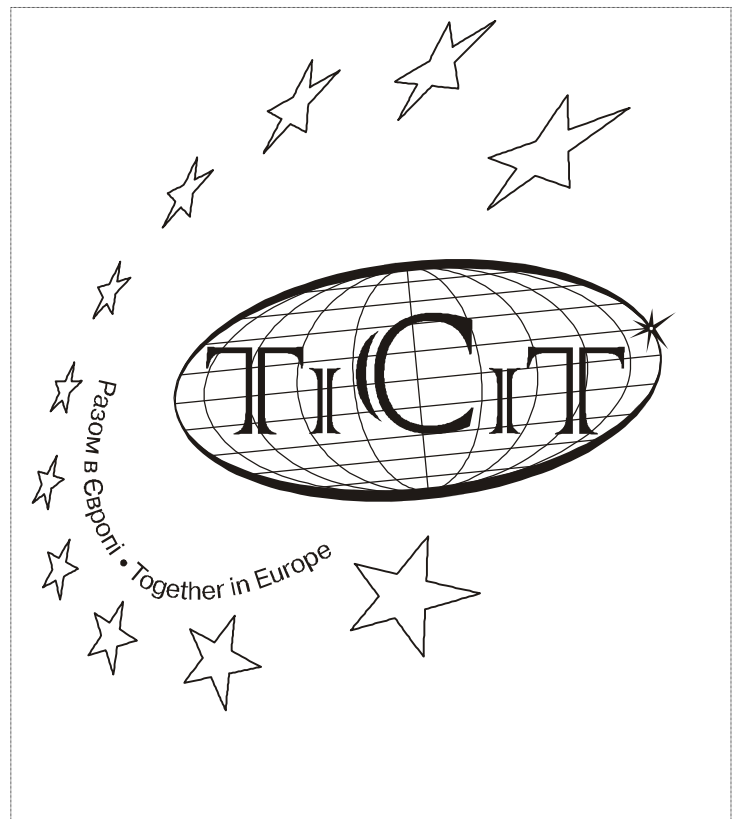
Також свої роботи нам представили:

- Захарчук Лілія Яківна, доцент кафедри Соціальне управління, "Милосердя як соцікультурна цінність";
- Бакушевич Іванна Всеволодівна, професор, проректор з навчально-методичної роботи та міжнародних зв'язків, "Болонський процес та мобільність студентів".

Засідання було завершено виступом Сухарського Володимира Станіславовича, професора, академіка, завідуючого кафедри Міжнародна економіка, проректора з наукової роботи, "Західноєвропейський вектор інтеграції України".

Секція Математичні дисципліни, інформаційні технології

№ п/п	Тема виступу студента	Прізвище, ініціали, група, курс студ.	Науковий керівник
1.	Формула Тейлора. Розклад функцій	Кравець Н., МЕ-12	Ходорчук А.Я.
2.	Застосування функцій двох змінних в економічних дослідженнях	Михалович О., МЕ-11	Ходорчук А.Я.
3.	Використання поняття похідної в економіці	Завацька Ю., МЕ-12	Ходорчук А.Я.
4.	Економічні задачі при розв'язанні яких використовується похідна функція двох змінних	Мартинюк М., МЕ-11	Ходорчук А.Я.

Секція Гуманітарних дисциплін

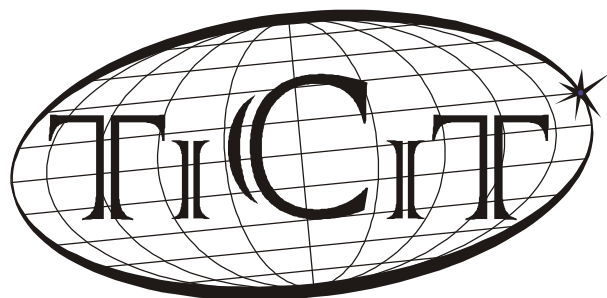
№ п/п	П.І.Б. студента	Тема наукової роботи	Група	Науковий керівник
1.	Чулик Лілія	Філософська спадщина Г. Сковороди як невід'ємна частка України у світовому культурному просторі	МЕ-11	к.п.н. Яковичин Р.Я.

**Секція Соціальна робота
(соціологія, психологія, юридичні основи)**

№ п/п	Тема виступу студента	Прізвище, ініціали, група, курс студ.	Науковий керівник
1.	Соціальна робота з особами з наркотичною і алкогольною залежністю	Шаркевич М., СР-11	Захарчук Л.Я.
2.	Вплив сім'ї на соціально-психологічну адаптацію підлітків	Стецюк Ю., СР-11	Захарчук Л.Я.
3.	Психолого-педагогічні та соціальні аспекти проблеми жорстокого ставлення до дітей у родині	Плотнікова Н., СР-41	Магера Т.В.
4.	Соціальний та правовий аспект захисту людей з обмеженими можливостями в Україні	Сорокін Б., СР-21	Магера Т.В.
5.	Проблема туберкульозу в Україні. Профілактика та попередження (соціальний аспект)	Хома О., СР-11	Магера Т.В.
6.	Проблеми сучасної молоді людини та міграційні процеси	Задорожна М., СР-21	Поплавський В.В.
7.	Соціальні аспекти появи та поширення ВІЛ/СНІДу в Україні	Бердей І., СР-11	Поплавський В.В.
8.	Особливості соціальної роботи з дітьми та молоддю з девіантною поведінкою	Облудник Ю, СР-31	Лимар В.П.
9.	Проблеми дітей вулиці на нинішньому етапі суспільства	Бурчак Н., СР-31	Лимар В.П.
10.	Соціальна політика і соціальна робота у Польщі	Бурчак Н., СР-31	Поліщук В.А.
11.	Державне управління в сфері соціального захисту населення	Зиба А., СР-21	Мартинюк В.Д.
12.	Технології соціальної роботи з безпритульними дітьми	Олещук О., СР-41	Вдовцова С.А.
13.	Соціальна робота з особами з наркотичною і алкогольною залежністю	Шаркевич М., СР-11	Захарчук Л.Я.
14.	Вплив сім'ї на соціально-психологічну адаптацію підлітків	Стецюк Ю., СР-11	Захарчук Л.Я.
15.	Психолого-педагогічні та соціальні аспекти проблеми жорстокого ставлення до дітей у родині	Плотнікова Н., СР-41	Магера Т.В.
16.	Соціальний та правовий аспект захисту людей з обмеженими можливостями в Україні	Сорокін Б., СР-21	Магера Т.В.
17.	Проблема туберкульозу в Україні. Профілактика та попередження (соціальний аспект)	Хома О., СР-11	Магера Т.В.
18.	Проблеми сучасної молоді людини та міграційні процеси	Задорожна М., СР-21	Поплавський В.В.
19.	Соціальні аспекти появи та поширення ВІЛ/СНІДу в Україні	Бердей І., СР-11	Поплавський В.В.
20.	Особливості соціальної роботи з дітьми та молоддю з девіантною поведінкою	Облудник Ю, СР-31	Лимар В.П.
21.	Проблеми дітей вулиці на нинішньому етапі суспільства	Бурчак Н., СР-31	Лимар В.П.
22.	Соціальна політика і соціальна робота у Польщі	Бурчак Н., СР-31	Поліщук В.А.
23.	Державне управління в сфері соціального захисту населення	Зиба А., СР-21	Мартинюк В.Д.
24.	Технології соціальної роботи з безпритульними дітьми	Олещук О., СР-41	Вдовцова С.А.

**Тематика студентських доповідей на наукову конференцію
Кафедра Міжнародної економіки
Секція Міжнародної економіки**

№ п/п	П.І.Б. студента	Тема наукової роботи	Група	Науковий керівник
V курс				
1	Грицина Володимир	«Організація виставок та ярмарок, як інструмент маркетингу фірми»	МЕ-51	проф. Сухарський В.С.
IV курс				
2	Мельничук Юлія	«Економічні і соціальні аспекти міжнародної праці»	МЕ-41	проф. Бакушевич І.В.
3	Лазарко Васирина	«Загальна концепція міжнародного маркетингу. Маркетингові програми українських підприємств»	МЕ-41	проф. Бакушевич І.В.
4	Задорожний Микола	«Інвестиції, державне регулювання інвестиційного процесу в Україні»	МЕ-41	доцент Черничинець С.В.
5	Старушак Ольга	«Правове регулювання здійснення ЗЕД в Україні»	МЕ-42	проф. Сухарський В.С.
6	Старушак Наталія	«Міжнародний договір – передумова здійснення ЗЕД»	МЕ-42	проф. Сухарський В.С.
7	Раскалей Євгенія	«Україна на світовому ринку зброї»	МЕ-42	проф. Сухарський В.С.
8	Гривняк Оксана	«Світові організації, які регулюють туристичну »	МЕ-41	проф. Сухарський В.С.
9	Шпачук Оксана	«Регіональні організації Північної та Південної Америки»	МЕ-	доцент Черничинець С.В.
10	Ваверчак Ольга	«Суть та функції Європейської асоціації вільної торгівлі»	МЕ-41	доцент Черничинець С.В.
11	Кіндзерський Бодан	«Бізнес-план інвестиційного проекту»	МЕ-41	доцент Черничинець С.В.
III курс				
12	Зарічний Віталій	«Програми інноваційного розвитку економіки Європейського Союзу»	МЕ-32	ст..викл. Мінчук В.М.
13	Броніцький Віталій	«Альтернативні шляхи розвитку України»	МЕ 31	ст..викл. Мінчук В.М.
14	Кос Сергій	«Позиціонування України у рамках програм та інструментів інноваційного розвитку ЄС»	МЕ-32	проф. Сухарський В.С.
15	Блажевич Наталія	«Шлях України до Євроінтеграції»	МЕ-31	ст..викл. Мінчук В.М.
16	Бондарень Вікторія	«Суть та види міжнародного бізнесу»	МЕ-31	ст..викл. Мінчук В.М.
17	Шмагай Оксана	«Особливості стратегічного планування у міжнародних організаціях»	МЕ-22	проф. Сухарський В.С.
18	Доля Олена	«Брендінг, як ефективний засіб примноження прибутку»	МА-31	к.е.н. Старицький Т.М.
19	Скотинська Ольга	«переваги та недоліки багаторівневого маркетингу»	МА-31	к.е.н. Старицький Т.М.

“Те, що ми знаємо – обмежене, а те, чого ми не знаємо – нескінчене”

Студенське життя

Стратегія успіху або як обрати професію

Якщо ти з дитинства мріяв стати лікарем або космонавтом, і дотепер не сумніваєшся в правильності свого вибору - у тебе немає проблем. Що б не говорили мама й бабуся, ти із завзятістю фанатика штудюєш підручники з хімії або біології, або відвідуєш гурток "юний фізик" і добре уявляєш собі, що будеш робити по закінченні школи. Якщо це так, то ти - щасливчик. Тому що багато хто з юнаків зовсім не уявляють собі, "ким бути" і куди вступати й чи вступати взагалі, коли прозвенить довгоочікуваний останній шкільний дзвінок. Добре, коли проблема вибору професії турбує - це означає твою соціальну й психологічну зрілість. Гірше, якщо тобі поки однаково: мама за ручку відведе в юридичний інститут (тому що тобі "як би подобається" історія), а потім виявиться, що ти терпіти не можеш перебирати нудотні папірці й спілкуватися з людьми.

Труднощі професійного самовизначення виникають зазвичай у двох категорій молодих людей. Перші поки не знайшли в цьому житті нічого цікавого. Так склалося, що вчителі не зуміли викликати в них любов до яких-небудь предметів, а таланти поки що зариті в землю. Такі молоді люди можуть добре вчитися, але вони нічим не

захоплюються, життя їх досить нудне або просто монотонне. От і не можуть визначитися, чим хотілося б займатися - тому що з того, що оточує їх у світі, ніщо не тягне особливо. Та й із чого вибирати? Як правило, вони не знають, ким працює їхній тато, хто такий їхній тато - і взагалі мало орієнтуються у світі професій. Друга категорія юнаків дуже активна і у навчанні, і в різних інших формах активності. Їм цікаво все, вони відвідують одночасно три гуртки, п'ять факультативів і десять спортивних секцій. Більше того, у них усе виходить. Як говориться, якщо людина талановита - вона талановита у всьому. За що не візьметься ця чудо-дитина - у всьому домагається успіху. Однак... вони теж не можуть визначити, що подобається їм більше, із чим вони хотіли б зв'язати своє життя.

Як же розібратися в собі? Психологи вважають, що при виборі професії дуже важлива відповідність між психологічними особливостями людини і відповідними характеристиками професії. Професія повинна бути **цікавою**. Якщо тобі подобаються тварини, рослини, то тобі буде цікаво у своїй професійній діяльності зіштовхуватися з об'єктами живої природи. Якщо ти любиш техніку - інтерес до неї буде підтримувати тебе в діяльності інженера-конструктора або фізика-теоретика.

Будь-яка професія вимагає, щоб у людини були присутні так звані "професійно важливі якості" - наприклад, для коректора важлива увага, для художника - образне мислення тощо. Тому, вибираючи певну професію, важливо усвідомити, є чи в тебе **здібності**, що відповідають професійно важливим якостям. У ситуації сумнівів вибирай ту професію, де твої здібності будуть максимально реалізовані, у цій діяльності ти досягнеш найбільшого успіху. Нарешті, тип реалізованої професійної діяльності повинен збігатися із твоїм **особистісним**, характерологічним типом. Скажімо, якщо ти товариський - тобі більше підійдуть професії, пов'язані із численними контактами, а якщо емоційно нестійкий - не

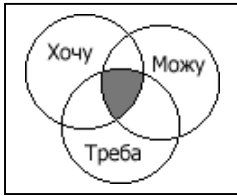
зможеш виконувати рутинні види діяльності, що вимагають концентрації протягом тривалого часу.

Отже, для того, щоб вибрати професію, необхідно насамперед пізнати себе. Ти напевно часто задаєш собі питання: "Який я?", "Хто я в цьому світі?", "Навіщо я живу?". Допомоги краще пізнати себе й частково відповісти на ці питання (повністю ти на них не відповіси ніколи) допоможе нехитра вправа: подивися на себе очима іншої людини. Конкретної людини, яку ти добре знаєш - скажімо, друга або сусіда по парті, мами або коханої людини. Спробуй пояснити свої вчинки так, як це зробила би інша людина - не знаючи істинних мотивів. Ти зрозумієш, яким тебе бачать інші люди, але, з іншого боку, позбудишся від суб'єктивізму, адже у своєму оці, як відомо, не видно і колоди.

Твій характер поки тільки формується, тому не треба наклеювати собі ж ярлик і відмовлятися від професії артиста тільки тому, що ти нібито "сором'язливий". Бориса, працюю над собою, пізнавай себе. І пам'ятай, що психічні властивості людини (здібності, інтереси або риси характеру) - винятково гнучкі, що змінюються якості. Відомо чимало випадків, коли людині, що не має здібностей до музики, але жагуче бажає нею займатися, вдавалося розвинути музичний слух. Головне - інтерес; запам'ятай: здібності формуються в діяльності. Звикай працювати, трудитися. На одних здібностях далеко не вийдеш. З іншого боку, інтерес - річ теж не зовсім стійка. Безліч молодих людей думають, що люблять якийсь навчальний предмет, а насправді їм дуже подобається вчитель. Крім того, важко зрозуміти, чи сподобається тобі психологія або та ж економіка - адже в школі ти не вивчав нічого подібного.... Для того, щоб не помилитися, треба розширювати свій кругозір стосовно світу професій. Задавай дорослим людям питання про їхню професійну діяльність - як правило, люди із задоволенням розповідають про свою реальну роботу й про студентські роки. Тоді ти зможеш усвідомлено вирішити, чи цікава тобі дана область, чи все, що ти знаєш про спеціальність, на яку подаєш документи - це її назва...

Отже, розібравшись у своїх здібностях, інтересах й особистісних рисах, ти приступаєш до вибору вже не професії - а ВНЗ або факультету. З'ясує, які спеціальності й спеціалізації відповідають виду діяльності, що цікавить тебе. Це не завжди однозначна відповідність (наприклад, щоб ремонтувати комп'ютери, потрібно одержати спеціальність "радіоелектроніка"). Ухвалення рішення повинне ґрунтуватися на багатьох факторах уже не психологічного характеру: репутація ВНЗ і конкурс, думка друзів, батьків, вартість навчання. Не полілуйся й випиши на окремому листочку паперу плюси й мінуси кожного з варіантів. Проаналізуйте дані разом із друзями й родичами. І завжди пам'ятай: остаточний вибір тільки за тобою, тому що вибираючи професію, ти вибираєш долю. Професія повинна приносити задоволення (позитивні емоції тобі) і забезпечувати максимальну реалізацію твоїх можливостей (користь суспільству).

Кожна людина хоча б раз в житті обирала собі професію. Щоб прийняти правильне рішення, необхідно враховувати ряд факторів - власні побажання, психологічні особливості та можливості не слід забувати й про потреби ринку праці. Існує формула вибору професії, яка в загальному вигляді показує як прийняти оптимальне рішення.

Хочу: бажання, цікавість, прагнення

Могу: здібності, таланти, стан здоров'я

Треба: стан ринку праці, соціально-економічні проблеми в регіоні

■ - Зона оптимального вибору

Щоб дійти до зваженого рішення цієї формули слід зробити декілька кроків.

Сім кроків до зваженого рішення

1. Скласти список підходящих професій

Складіть список професій, які Вам подобаються, цікаві, за якими Ви хотіли б працювати, які Вам підходять.

2. Скласти перелік вимог до професії, що обирається.

Складіть перелік своїх вимог:

- професія, що обирається, й майбутній рід занять;
- професія, що обирається, й життєві цінності;
- професія, що обирається, й життєві цілі;
- професія, що обирається, й сьогоденні гарячі проблеми;
- професія, що обирається, й реальне працевлаштування за фахом;
- бажаний рівень професійної підготовки;
- професія, що обирається, й мої схильності й здібності;
- бажані зміст, характер й умови роботи.

3. Визначити значимість кожної вимоги.

Визначте, наскільки всі перераховані вимоги значимі. Може бути, є менш важливі вимоги, які, за великому рахунком, можна й не враховувати.

4. Оцінити свою відповідність вимогам кожної з підходящих професій.

Крім тих вимог, які є у Вас до професії, існують і вимоги самої професії. Проаналізуйте, чи розвинені у Вас професійні якості, чи відповідають ваші інтелектуальні здібності, психологічні особливості, стан здоров'я вимогам професії.

5. Підрахувати й проаналізувати результати.

Проаналізуйте, яка професія із усього списку більше інших підходить Вам по всіх пунктах.

6. Перевірити результати.

Щоб переконатися в правильності Ваших міркувань, обговоріть своє рішення із друзями, батьками, вчителями, психологом, профконсультантом.

7. Визначити основні практичні кроки до успіху.

Отже, Ви прийняли рішення, тепер важливо визначити: у якому навчальному закладі Ви зможете одержати професійну освіту, як розвивати в собі професійно важливі якості, як можна отримати практичний досвід роботи з даної спеціальності, як підвищити свою конкурентноздатність на ринку праці.

занять, посад у міру росту кваліфікації людини. При цьому найбільших успіхів досягає той, хто добре пройшов початкові щаблі. Проаналізуйте ситуацію на ринку праці. Зверніть увагу на те, що з кожним роком з'являються все нові професії. Будьте готові до того, що прийдеться регулярно підвищувати кваліфікацію, освоювати суміжні спеціальності. Не бійтеся того, що вибір професії зараз, в 11 класі, фатальним образом визначить всю Вашу долю. Зміна вибору, освоєння нової спеціальності зробить Вас цінним фахівцем, необхідним у міждисциплінарних областях діяльності. Перша професія, навіть якщо Ви потім передумаєте й знайдете щось більш привабливе, знадобиться в несподіваних ситуаціях. Наприклад, перша освіта мистецтвознавця допоможе юристові по своєю другою освітою розібратися в складних питаннях спадкування антикварних цінностей...

2. Існуючі думки про престижність професії.

Відносно професії забобони проявляються в тім, що деякі важливі для суспільства професії, заняття вважаються нищими, непристойними (наприклад: сміттяр). Економіст або психолог нітрохи не більш корисний для суспільства, ніж хімік або слюсар. Престижність професії повинна враховуватися - але після врахування Ваших інтересів і здібностей. Інакше будете володарем (якщо будете) "модної", але не тієї спеціальності, що приносить задоволення. Або, чого доброго, виявитесь непридатними для виконання основних робочих функцій...

3. Вибір професії під впливом товаришів (за компанію, щоб не відстати).

Професію ми вибираємо за своїм "смаком" й "розміром" так само, як одяг і взуття. Почуття групи, орієнтація на однолітків - дуже позитивні особливості юнаків твого віку. Вони потрібні для освоєння норм поведінки в суспільстві, формування образу "Я" і самооцінки. Тому оглядайся на інших, порівнюючи (себе із друзями), а не сліпо повторюючи. Намагайся побачити, чим ти відрізняєшся від товаришів - і в чому ви подібні. Це допоможе зрозуміти, що якщо Вася йде на пожежника (а він - ризикова людина), тобі ця професія може не сподобатися (ти адже дуже обережний і розважливий).

4. Перенесення ставлення до людини-представника тієї або іншої професії на саму професію.

При виборі професії треба враховувати насамперед особливості даного виду діяльності, а не вибирати професію тільки тому, що тобі подобається або не подобається людина, що займається даним видом діяльності. Особливо небезпечно зачарування викладачем (якщо тебе захоплює щирість фізика - це не означає, що тобі подобається фізика сама по собі, поза "комплектом"). Крім того, часто юнаки роблять помилку, намагаючись одержати професію кумира - спортсмена, політика, журналіста, артиста. Спортсмени - вони не всі такі.

Помилки при виборі професії

1. Ставлення до вибору професії як до незмінної. У будь-якій сфері діяльності відбувається зміна

5. **Захоплення тільки зовнішньою або якою-небудь частковою стороною професії.** За легкістю, з якою актор створює на сцені образ, стоїть напружена, буденна праця. А журналісти не завжди виступають у телепередачах - частіше вони перелопачують масу інформації, архівів, розмовляють із десятками людей - перш, ніж підготують 10-хвилинне повідомлення, що, до того ж, озвучить інший (диктор на телебаченні).

6. **Ототожнення шкільного навчального предмета із професією або погане розрізнення цих понять.**

Є такий предмет, як іноземна мова, а професій, де потрібна здібність до мови, багато - перекладач, екскурсовод, телефоніст міжнародного зв'язку тощо. Тому при виборі професії треба враховувати, які реальні заняття й професії за цим предметом стоять. Для цього найкраще не просто вивчити професіограми або словники професій. Варто проаналізувати газети з вакансіями на біржі праці (там звичайно вказується, яка освіта потрібна для конкретної вакансії). Наприклад, людина з лінгвістичною освітою ("українська мова й література", "іноземна мова" у школі) може працювати й викладачем, і перекладачем, і редактором, і секретарем-референтом. До того ж май на увазі, що професій існує більше, ніж шкільних предметів. Можна стати юристом, маркетологом, апаратником. Професії звичайно можуть бути асоційовані з декількома шкільними предметами (звичайно відповідають вступним іспитам у ВНЗ при вступі на цю спеціальність). Скажімо, майбутньому економістові в школі може подобатися одночасно й математика, і географія.

7. **Застарілі уявлення про характер праці в сфері матеріального виробництва.**

В усі професії, і насамперед у робітниках, впроваджується складна й цікава техніка, підвищується культура праці. (А комп'ютер впроваджується абсолютно всі сфери діяльності аж до тваринництва).

8. **Невміння, небажання розбиратися у своїх особистісних якостях (схильностях, здібностях).** Розібратися в собі тобі допоможуть профконсультанти, батьки, учителі, товариші. Корисними також можуть виявитися психологічні тести, а також статті й публікації на тему популярної психології. Однак май на увазі, що серед них багато непрофесійних, так що стався критично як до результатів тестів, так і до того, що пишуть у психологічних книжках. Завдання популярних тестів - активізація діяльності по самопізнанню (самопостереженню, самоаналізу), а не видача тобі готової відповіді на питання про те, ким бути або наклеювання ярлика про те, який ти.

9. **Незнання, недооцінка своїх фізичних особливостей, недоліків, істотних при виборі професії.**

Існують професії, які можуть бути тобі протипоказані, тому що вони можуть погіршити твій стан здоров'я. Таких професій небагато й до них належать, в основному, ті, у яких потрібна тривале напруження тих або інших фізіологічних систем. Комп'ютерники сильно напружують очі, а льотчики - серце...

10. **Незнання основних дій, операцій та їхнього порядку при розв'язку, обмірковуванні завдання при виборі професії.**

Коли ти вирішуєш завдання по математиці, то виконуєш певні дії в певній послідовності. Було б розумно підійти також і до вибору професії. Не сприймай жодні інструкції буквально, краще навіть,

якщо ти творчо підійдеш до справи й розробиш для себе свій власний план - список необхідних для вибору професії дій. Сюди можуть бути включені: аналіз позицій на ринку освіти, аналіз попиту на ринку праці, об'єктивна оцінка своїх здібностей, схильностей, знань (за допомогою тестів або ще якось) тощо.

Що впливає на вибір професії

Які фактори обумовлюють вибір людиною тієї або іншої

професії? На практиці виявляється, що схильності враховуються в останню чергу, а от думка батьків впливає в першу чергу. Існує 8 факторів вибору професії (за Е.А. Климовим):

1. **Позиція старших членів родини.** Є старші, які несуть пряму відповідальність за те, як складається твоє життя. Ця турбота поширюється й на питання про твою майбутню професію.
2. **Позиція товаришів, друзів.** Дружні зв'язки у твоєму віці вже дуже міцні й можуть сильно впливати на вибір професії. Можна дати лише загальну пораду: правильним буде рішення, що відповідає твоїм інтересам і збігається з інтересами суспільства, у якому ти живеш.
3. **Позиція вчителів, шкільних педагогів.** Спостерігаючи за поведінкою, навчальною й позанавчальною активністю учнів, досвідчений педагог знає багато такого про тебе, що приховано від непрофесійних очей і навіть від тебе.
4. **Особисті професійні плани.** Під планом у цьому випадку маються на увазі твої уявлення про етапи освоєння професії.
5. **Здібності.** Про своєрідність своїх здібностей треба судити не тільки по успіхах у навчанні, але й по досягненнях у найрізноманітніших видах діяльності.
6. **Рівень вимог на суспільне визнання.** Плануючи свій трудовий шлях, дуже важливо подбати про реалістичність своїх вимог.
7. **Інформованість.** Важливо подбати про те, щоб відомості, що здобуваються тобою, про ту або іншу професію не виявилися перекоханими, неповними, однобічними.
8. **Схильності.** Схильності проявляються в улюблених заняттях, на яких витрачається більша частина вільного часу. Це інтереси, підкріплені певними здібностями.

Студентські протести

Останні студентські протести пов'язані з наміром Міністерства освіти і науки впровадити додаткові вступні іспити при зарахуванні до магістратури. Формальним приводом для протестів

став наказ МОН №84 від 5 лютого 2007 року «Про затвердження умов прийому до вищих навчальних закладів України». На думку мітингуючих студентів, ним порушувалася ст.22 Конституції України, згідно з якою при ухваленні нових законів або внесенні змін до чинних не допускається звуження змісту та обсягу наявних прав і свобод. Студенти вважають, що зміна правил, згідно з якою після отримання диплома бакалавра вони повинні скласти іспити, щоб отримати ступінь спеціаліста або магістра, порушує їхні права, оскільки під час вступу до вузу такої норми не передбачалося.

Міністерство освіти і науки не бачить причин для протесту студентів. Посилаючись на статтю 53 тієї ж таки Конституції та статтю 4 Закону України «Про вищу освіту», відповідно до яких громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту на конкурсній основі, МОН стверджує, що при вступі на освітньо-кваліфікаційний рівень магістра або спеціаліста студенти опинилися у нерівних умовах, адже пріоритет надавався випускникам бакалаврату окремого вищого навчального закладу, випускники ж інших вузів мали доводити свої знання, складаючи додаткові вступні випробування.

Міністр освіти і науки Станіслав Ніколаєнко стверджує, що жодних законів не порушував і дотримується чинного законодавства: з 2001 року бакалаврські та магістерські програми ліцензуються окремо, тому, за словами міністра, прийом заяв і укладання договорів на підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» та «магістр» — це помилка ректорів і приймальних комісій. «Ми притягнемо до відповідальності тих ректорів, які, всупереч вимогам закону, міжнародним зобов'язанням і здоровій логіці, не внесли змін і провели вступну кампанію з порушенням законодавства», — заявив Ніколаєнко. Студенти із властивим їм максималізмом заявляють, що готові дошукатися істини в судах, а якщо не допоможе українська Феміда — звернуться до Європейського суду з прав людини. І хоча цього року МОН пішло назустріч студентам і дозволило ректорам переводити бакалаврів на п'ятий курс за результатами їх атестації, однак від повторення аналогічного конфлікту наступного року не застрахований ніхто.

Практика конкурсного відбору до магістратури існує і в деяких європейських країнах. Однак там рівень бакалавра є загально визнаним кваліфікаційним ступенем, після якого у випускника не виникає проблем із працевлаштуванням. А ось в українських освітніх реаліях бакалаври не завжди можуть стати повноцінними фахівцями своєї галузі. Вивчення більшості професійно орієнтованих дисциплін, необхідних для подальшої роботи за обраним фахом, відбувається на рівнях спеціаліста або магістра. Проте, за словами Станіслава Ніколаєнка, уже є «певний перелік професій», на які можуть претендувати люди з дипломом бакалавра. Та й загалом, на його думку, ця проблема надумана, бо нинішнього року з 325 тисяч бакалаврів 287 тисяч пішли навчатися на спеціаліста й магістра, тоді як у західних країнах, стверджує міністр, після бакалаврату продовжують

навчання лише 15—20% студентів. Багато випускників ідуть до магістратури «після практичної роботи, коли людина викристалізує свої знання».

***

Не встиг президент підписати зміни до Закону «Про вищу освіту», ухвалені недавно Верховною Радою, як МОН уже прозвітувало перед громадськістю, що студенти отримують реальні права. Станіслав Ніколаєнко не приховував свого задоволення від ухвалення цього закону, назвав його «надзвичайно довгоочікуваним» і говорив про «забезпечення демократичної підтримки нашого студентського самоврядування». Так, за словами міністра, тепер не менш як 10% вищого колегіального органу громадського самоврядування університету та його окремих підрозділів повинні становити представники студентства, а адміністрація вузів не має права відраховувати студента без згоди органів студентського самоврядування — окрім випадків, пов'язаних із академічною неуспішністю. Серед бонусів нового закону для органів студентського самоврядування Ніколаєнко назвав також право поселення та виселення студентів і можливість впливати на прийняття рішень у програмах міжнародного обміну.

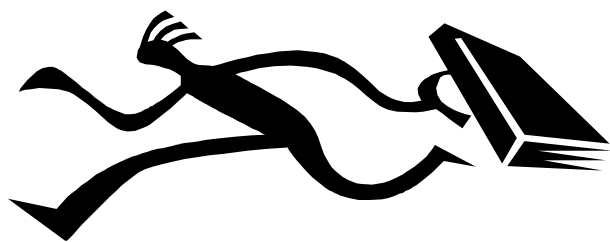
«Ухвалені Верховною Радою зміни та доповнення до деяких статей Закону України «Про вищу освіту» в частині студентського самоврядування, радше, мають «косметичний» характер, аніж фактично свідчать про посилення ролі органів студентського самоврядування в управлінні справами у вищих навчальних закладах», — каже координатор Молодіжної громадської колегії при голові Верховної Ради України Андрій Черних. За його словами, реальне розширення прав та повноважень органів студентського самоврядування було закладене в іншому проекті закону — «Про внесення змін до Закону України «Про вищу освіту» (щодо питань студентського самоврядування)», авторами якого є депутати із різних депутатських фракцій — і провладних, і опозиційних. Ухвалення зазначеного законопроекту, за словами Черних, могло б забезпечити представництво студентів у вчених радах вузів та факультетів на рівні не менш як 15% (в ухваленій редакції ця цифра обмежується 10%). Крім того, МОН виступило категорично проти надання органам студентського самоврядування статусу юридичної особи та фінансування студентського самоврядування у розмірі не менш як 0,5% бюджету вищого навчального закладу. Цвяхом у домовину ілюзорних демократичних здобутків нового закону є теза про те, що рішення органів студентського самоврядування «мають дорадчий характер». А відсутність законодавчих гарантій фінансування органів студентського самоврядування свідчить: такі органи й надалі залишатимуться демократичною ширмою. «Очевидно, що Міністерство освіти і науки України ще не готове до реального, не декларативного партнерства зі студентами, органами студентського самоврядування, студентськими громадськими організаціями, і як наслідок, поки що не готове до реалізації принципів позицій болонського процесу», — каже Андрій Черних. Однак ситуація з реформами не надто оптимістична і в самій Європі. З одного боку, з'являються постійні звіти, в яких ідеться про покращення ситуації у сфері вищої освіти і формування єдиного європейського освітнього простору до 2010 року. З іншого — в них

дедалі частіше звучать нотки песимізму. На багато проблемних запитань досі не знайдено відповідей.

Так, до сьогодні залишається недосяжним один із головних принципів Болонської конвенції — мобільність. Перешкодами на шляху її ефективного впровадження є неузгодженість навчальних програм у європейських вузах, проблеми з візами та дозволами на роботу для студентів і науково-педагогічного складу, відсутність єдиного додатка до диплома, який визнавали б усі країни — учасниці Болонської конвенції. Згідно з даними Європейської асоціації університетів (EUA), озвученими на 13-й Європейській студентській конвенції у Берліні, лише 47% вузів Європи видають студентам єдині загальноєвропейські додатки до диплома. Впровадженням ECTS — кредитно-трансферної системи, яка має забезпечити повноцінне функціонування системи освіти, — можуть похвалитися лише 66% університетів Європи, а такі країни як Естонія, Латвія, Іспанія та Греція надають перевагу національним системам освіти.

Не все так безхмарно і в соціальному вимірі європейського освітнього простору. Основна вимога, яку постійно ставлять студентські організації Європи на кшталт ESIB (Об'єднання національних студентських союзів Європи), — це безплатна освіта та надання державних грантів на навчання. І якщо першу проблему — безплатне навчання — практично вирішено, за винятком деяких країн (наприклад, Німеччини, де кожен федеральний округ самостійно вирішує питання оплати за навчання), то гранти скоро стануть, радше, винятком, ніж правилом для європейських студентів: у планах міністрів-європейців — скасувати надання грантів, замінивши їх позиками. «У теперішніх умовах надання грантів на навчання є частково корумпованою сферою, адже лише 70% тих, хто подає на грант і відповідає його критеріям, отримують грант. 30% студентів, які повністю відповідають критеріям освітнього гранту, одержують відмову», — повідомляє Ахім Гопбач, член акредитаційної комісії департаменту вищої освіти Міністерства освіти і науки Німеччини.

***

Болонський процес — гарне виправдання для будь-яких реформ у системі української вищої освіти. Та чи справді останні нововведення є наближенням до європейських стандартів? Надано слово представникам студентських організацій західних держав. Їм було поставлено по два запитання:

1. **Чи є у вузах вашої країни окремі вступні іспити до магістратури?**
2. **Який вплив мають органи студентського самоврядування у вузах вашої країни?**

Олав Ойє, Норвезька асоціація студентів (Studentenes Landsforbund — StL)

Після закінчення бакалаврату кожен норвезький студент може подати свою кандидатуру на отримання магістерського ступеня. Інколи для цього обов'язково треба мати хороші оцінки або певну кількість кредитів, зароблену під час

навчання на бакалавраті, але, наскільки мені відомо, додаткові іспити при переході до магістратури ніде у Норвегії складати не потрібно. Також я ніколи не чув, щоб норвезькі студенти складали іспити, вступаючи на перший курс університету чи коледжу. Оцінки, отримані на випускних іспитах у загальноосвітній школі (з норвезької та англійської мов, математики, історії, географії та ще кількох предметів), є одночасно критерієм оцінки під час вступу абітурієнта до коледжів та університетів. Для вступу на деякі спеціальності обов'язковою є вимога проходження певних курсів і наявність певної кількості зароблених оцінок (наприклад, із математики та фізики для вступу на інженерну програму). Органи студентського самоврядування норвезьких вузів — досить впливові, бо мають гарантоване представництво в усіх університетських радах і комісіях, а також отримують гарантоване фінансування, залежно від кількості студентів, інтереси яких вони представляють.

Міккел КРОГШОЛМ, Данська студентська асоціація (Danske Studerendes Fillesrad — DSF):

У Данії студент, як правило, отримує магістерський ступінь у тому самому університеті, в якому закінчив бакалаврат. Наприклад, якщо ви вступили на політичні студії до Копенгагенського університету, то, швидше за все, отримаєте і магістерський ступінь цієї програми цього ж університету (за умови наявності такої магістерської програми). У нас немає вступних іспитів до магістратури, та якщо дуже багато бажаючих на одне місце, зарахують тільки тих, у кого були найвищі оцінки під час навчання в бакалавраті. Іспитів немає також і при вступі на перший курс. Університети зазвичай приймають студентів за результатами їх атестації у середній школі, а деякі взагалі дають вільний доступ для всіх охочих. У кількох університетах є вступні іспити (наприклад, вступаючи до музичної академії, треба продемонструвати рівень володіння музичними інструментами). Данські студенти мають великий вплив на функціонування університетів. Важко вказати точну кількість студентів в університетських радах, але, наприклад, в Архуському університеті (Aarhus University) із 11 членів ради двос — студенти. Студенти також мають половину (!) місць в інститутських радах і комісіях різного рівня. Відповідно до закону, який регулює данську освітню сферу, університети зобов'язані виділяти певну суму коштів на студентське самоврядування.

Ніна АБЕРГ, представниця комітету з Болонського процесу Об'єднання національних студентських союзів Європи ESIB:

Болонський процес не передбачає жодних іспитів між бакалаврським та магістерським навчальними циклами. У Берлінському комюніке написано: «Бакалаврські програми (first cycle degrees), за Лісабонською конвенцією, мають надавати доступ до магістерських програм (second cycle programmes), а магістерські — до навчання в докторантурі». Тут немає жодної згадки про іспити. Що стосується студентського самоврядування, то можна сказати, що в цьому відношенні ситуація різна у різних країнах. У північноєвропейських державах студенти досить потужно представлені в університетських радах та комісіях. Наприклад, у Швеції студентам належить три місця у керівному органі університету — стільки ж, скільки й викладачам, а загалом така рада, як правило, складається із 20-25 осіб. В інше

країнах студентам також належить певний відсоток в університетських рада. Студентське самоврядування у Європі не залежить від адміністрації вузу чи міністра освіти. Для підтримки своєї діяльності бельгійські студентські спілки отримують фінансування від університетів, а у Швеції студенти напряму сплачують певну суму органам студентського самоврядування. Багато європейських студентських спілок отримують фінансування від своїх урядів. Деякі також заробляють, надаючи студентам різні послуги.

Катарина БІНЦ, Вільна федерація студентських спілок Німеччини (Freie Zusammenschluss von StudentInnenschaften — FZS):

У кожній із 16 федеральних земель (округів) країни питання іспитів при переході до магістратури вирішується по-різному. У більшості випадків іспити не практикуються, але деякі університети зараз намагаються впровадити квоти (numerus clausus) для бакалаврів та магістрів. Студентські спілки, зокрема й наша, виступають проти цих квот, бо вони жодним чином не пов'язані з болонським процесом, а тільки створюють перешкоди на шляху вступу студентів на магістерські програми, даючи можливість державі зменшити кількість місць у магістратурі і зекономити на видатках на освіту. Оскільки існування органів студентського самоврядування у більшості округів передбачене законом, їм дозволено отримувати фінансування від студентів, яких вони представляють. Це фінансування чимось нагадує податок, який сплачує кожен студент за те, що студентська рада відстоює його права перед адміністрацією. Окрім цього, студентські спілки заробляють гроші, надаючи студентам соціальні послуги, такі як студентські проїзні квитки, гранти для незаможних, різні види суспільної та культурної діяльності.

Загалом, впровадження болонської системи в Німеччині нерідко відбувається не так, як передбачалося. Дуже часто уряди європейських країн, впроваджуючи якісь реформи, наголошують, що роблять це на вимогу Болонської конвенції, хоч насправді керуються власними міркуваннями. Ситуація із запровадженням іспитів при переході на магістратуру в Україні — промовистий приклад цього.

Досить таки неприємна ситуації в області науки пройшла у нас. Все таки Болонська система у нас тільки як прикриття, майже нічого не діє по правилах. Кожен влаштовується як йому зручно, як йому підходить. Потрібно дійсно ставити все на свої місця, не можна дозволяти владі командувати навіть цим по "свої правилах", це ж все таки наша освіта, за яку ми боремося, платимо надзвичайні гроші. Вступні іспити до магістратури - це лишні "здирання" грошей з бідних студентів.

Вступні іспити до магістратури - це лишні "здирання" грошей з бідних студентів.

Студентська організація "Молодь", Київ

СЕСІЯ НАБЛИЖАЄТЬСЯ

Яке солодке для кожного студента слово: сесія!

Це - реальність, яка швидко наближається. Час, коли кожний викладач згадає про тих, хто їм найдорожчий, тож порадимо вам подумати раніше, ніж вони.

Заліки та іспити - річ надзвичайно цікава, якщо подумати. Фактично лише тоді ми щось запам'ятовуємо. Для себе ж, звісно, добре, але з усього цього лиха ще треба якусь відмітку в заліковці. Хороші бали можна отримати не завдяки зубрінню, стерильній охайності та іншим небажаним речам, а вмінню оформляти які завгодно знання у щось презентабельне. Тож основні пункти:

1. Вчитись на позитивні оцінки - це легко! Сама оцінка дуже мало скаже про твої справжні знання, але такою є наша навчальна система, сповнена усіляких парадоксів, тож давайте визначимось, навіщо потрібно отримувати гарні оцінки:
  - перша, і для нас, найсуттєвіша причина: гроші. Якщо тебе спіткає підвищена стипендія, то з сьогоднішньою різницею в 42 грн щомісячно за семестр з п'яти місяців заробляєш 210 грн. Що вже казати про різницю між звичайною стипендією та відсутністю такої...
  - друга, академічна. Червоні дипломи, магістратури, аспірантури та інше;
  - самоповага;
  - імідж. Хоч він, звісно, ніщо, але в плані подальшого навчання може дещо полегшити життя.
2. Треба чітко розуміти, що нічого особливо страшного не трапиться, якщо все-таки тебе доля не спіткає зайвими 42 гривнями. Це не фактичні твої знання, та й з голоду ти не помреш. Не треба стояти „на смерть” за свої п'ятірки, тим більше випрошувати їх. Є речі важливіші.
3. Деяку важливість мають „дріб'язкові” фактори, як настрої викладача, його вподобання, особисті симпатії тощо. Але радимо не заціклюватись на таких речах, бо можна провчитись 5 курсів і лише тоді знати, яку марку коньяку треба нести викладачу. У будь-якому випадку, ми твердо переконані, можна обійтись без „пакетів”, деяких викладачів вони навіть дратують.
4. Готуватися до академздач можна почати заздалегідь, якщо ти хочеш, щоб щось з цього предмету залишилось у тебе в голові. До цієї категорії відносяться цікаві факти, основні закономірності. Другорядні поділи та класифікації краще студіювати „напередодні”, якщо вони не занадто великі. Добре, якщо в журналі стоять непогані оцінки. Якщо не стоять, нічого страшного. На то він і іспит, щоб можна було взяти реванш.

5. В будь-якій науці є загальні закономірності, визначася спочатку з ними, а потім в усьому матеріалі їх простежуй. Можна відкопати собі якусь дуже цікаву маловідоминку, яку можна буде приплести до будь-якого питання (...До речі, я недавно читав, що...; а взагалі, велику роль в *** відіграють сучасні розслідування, останні дослідження показують, що... і т.п.). Знайди цікаві порівняння в предметі, який вивчав, можливо метафоричні. Загальна особливість є такою: що б ти не казав, викладач це все вже давно знає. Якщо ти зумієш зацікавити оригінальністю мислення, то можеш відволікти від теми білету на ті речі, в яких ти краще орієнтуєшся. Особливо важливою є наукова термінологія та ключові слова (наприклад, процес/явище). Корисно мати деякий запас слів, які (на гірший випадок) можна буде сполучити між собою і утворити „вумне” речення, яке фактично має мало смислу (наприклад: „Регіональна диференціалізація цього фактору може призвести до інтенсифікації дослідження окремих ланок”). Відповідаючи, терміни вимовляй повністю - речення виглядатимуть довгими. Шпаргалки в таких умовах краще робити компактними та оперативними, з ключовими словами, інколи краще без них, бо вони можуть збивати з пантелику.
6. При відповіді почитайся впевнено, але не самовпевнено. Важливо випромінювати „ауру відмінника”. Спочатку переконай себе, що поставити тобі будь-що, окрім „відмінно” це повний нонсенс. Можна уявити так: викладач вже поставив тобі все, що треба, залишилось тільки відповісти. Спокійність - запорука успіху, будь спокійним за результат. Це є надзвичайно важливим: якщо ти не знаєш, чого ти хочеш і чого ти вартий, то що ж можна вимагати від викладача? Спробуй вдати любов до предмету, просимулуй яку-небудь зацікавленість. Важлива також повага до викладача, не намагайся показати, що ти щось знаєш краще за нього. Не забудь привітатись із широкою впевненою усмішкою, поздоровити з якими-завгодно святами, якщо такі були.

Скоро сесія і як на нас для багатьох стане важливим питання відрізок, написання рефератів та курсових робіт, самостійної підготовки без підручників, в той час коли бібліотеки будуть набиті...

У таких випадках особливо для студентів Інтернет - єдиний шанс пережити сесію. Але все частіше траплялось так, що необхідної інформації не можна знайти просто тому що її немає, або вона -дуже "не про те що треба", а реферати дублюються з сайту на сайт.

Ось ми і вирішили знайти електронну бібліотеку, для підготовки до здачі заліків та іспитів, написання рефератів.

Студентська електронна бібліотека

<http://chitalka.info>

1. Абсолютно БЕЗКОШТОВНО
2. 100% унікальні у мережі матеріали!
3. 90% матеріалів - на Українській мові
4. 170 підручників, посібників, конспектів лекцій
5. Понад 37 000 сторінок для рефератів, курсових, дипломних
6. Розділи - [менеджмент організацій](#), [фінанси підприємств](#), [управління персоналом і економіка праці](#), [бухгалтерський облік і аудит](#), [право](#), [гуманітарні науки](#)
7. Починаючи з квітня на Читалці, з наближенням сесії, можна буде безкоштовно замовити WAP шпори для мобілок

Корисна інформація:

Тернопіль готується до дня народження Шухевича

У прес-службі міської ради пояснили, що ця соціальна реклама має на меті популяризувати борців за волю України, а також інформувати тернопільчан, що цього року виповнюється 100 років від дня народження видатного провідника Організації Українських Націоналістів, генерала УПА Романа Шухевича.

На плакатах, що розвісили в місті, написано "Роман Шухевич - символ нескореності та звитяги Армії Безсмертних, командир найвеличнішого чину Нації у роки Другої Світової війни". Також на плакатах зазначено, що 2007-й рік є роком УПА і її командира Романа Шухевича. Усього в Тернополі висить п'ять таких білбордів. З нагоди року Української Повстанської Армії у всіх селах Тернопільської області в день народження Романа Шухевича 30 червня буде запалено возні пам'яті на височинах. Біля них проведуть молебні і мітинги. Також буде посаджено парки й алеї на честь цих ювілейних патріотичних дат.

Минулого року Тернопільська облрада ухвалила рішення "Про проголошення 2007 року в Тернопільській області Роком Романа Шухевича й Української Повстанської Армії" і звернувся до Президента України Віктора Ющенка с клопотанням про присвоєння генералові УПА Роману Шухевичу звання Героя України (посмертно).

Також і обласна рада Івано-Франківщини звернулася до Президента з закликом привласнити Шухевичу звання Героя України посмертно. Раніше Львівська облрада просила Ющенка, Раду і Кабмін оголосити 2007 роком Шухевича й Ольжича.

Роман Шухевич народився в 1907 році у Львові. Був одним з керівників українських націоналістів. У 1938 році створив Генштаб національної оборони Карпатської України. У 1940 увійшов до складу "крайового проводу" - керівної групи ОУН-Б з 4 чоловік. У червні 1941 увійшов до складу уряду Української держави на чолі з Ярославом Стецько. На початку 1942 року почав на Волині підпільну антинімецьку діяльність. На початку 1943 призначений начальником Головного військового штабу Української Повстанської Армії. У грудні 1943 року на 3-м надзвичайному з'їзді ОУН обраний головним командиром УПА, що вела партизанську війну проти радянських та німецьких каральних органів. У липні 1944 року обраний керівником Генерального секретаріату Української головної визвольної ради, а також секретарем у військових справах і головнокомандуючим УПА. 5 березня 1950 був убитий агентами радянського НКВС.

Визначні дати місяця

1 травня – День міжнародної солідарності трудящих
2 травня – День міжнародної солідарності трудящих
3 травня – День свободи преси
9 травня – День Перемоги
13 травня – День Матері
15 травня – Міжнародний день сім'ї
17 травня – Всесвітній день електрозв'язку
18 травня – Міжнародний день музеїв
19 травня – День Європи
20 травня – День банківських працівників
25 травня – День прикордонника
26 травня – День працівників видавництва поліграфії та книгорозповсюдження
27 травня – Трійця
27 травня – День хіміка
29 травня – День Миротворців

1- 2 травня День міжнародної солідарності трудящих

Щиро вітаємо вас з Першотравнем – святом миру і вільної праці на оновленій землі, яке стало в Україні традиційним. Це день трудівника, день солідарності та взаємної підтримки трудящих усього світу у прагненні жити в мирному, демократичному суспільстві. Нехай це чудове свято додасть нам наснаги, оптимізму і впевненості у власних силах, допоможе осягнути глибину життєствердних ідеалів добра і справедливості. Щиро бажаємо вам, шановні, щастя, здоров'я, благополуччя і життєвих гараздів.

День солідарності чи свято

посадженої картоплі?

1 травня — дата загалом вибухонебезпечна. Так повелося ще з того часу, коли

на робітничій демонстрації в американському Чикаго хтось швиргнув бомбу в поліцейські кордони. Ті, в свою чергу, відповіли дружними залпами і... З того часу день, коли природа

вбрана в білі шати квітучих дерев, набув і червонуватого відтінку. З роками він все більше розповзався по всьому спектру політичних сил, які об'єднували робітничі рухи, аж поки не монополізував право представляти їх цілком.

Так день зрозумілого і виправданого відстоювання робочим людом своїх прав був перетворений послідовниками Маркса і Леніна на день міжнародної солідарності трудящих, а центром, який координував і стимулював цю солідарність (у своєму розумінні), стала "первопрестольная и белокаменная".

З розпадом СРСР відійшли у минуле і добровільно-примусові масові демонстрації з лозунгами, портретами, прапорцями і надувними кульками, які так полюбили пробивати голками хлопчачки. Давненько вже не чути громових "Слава!" і "Ура!" Хоча сама дата 1 травня не залишається непоміченою. І не лише в межах СНД. Ось і цього року вуличні маніфестації на якийсь час порушили благопристойну тишу охайних міст Німеччини, і тамтешнім поліцейським довелося застосувати навики з розгону натовпу. Та й інші країни старенької Європи не залишилися осторонь. Дехто в цей день пізнав освіжаючий струмінь брандспойта або ж неповторно чарівний дотик поліцейської палиці до власних ребер.

9 Травня День Перемоги

У наш час, коли так швидко знецінюються здавалося б непорушно-монументальні події, ще виразніше вимальовується історичне

значення перемоги над блоком фашистських держав країн антигітлерівської коаліції. Пам'ять людська! Через швидкоплин десятиліть ми знову й знову віддаємо шану Солдатам Перемоги — учасникам найстрашнішої і найжорстокішої війни в історії людства. Нищений вал прокотиться землями України, не минувши жодного населеного пункту. Невимовно тяжких втрат зазнав наш народ у тій страшній круговерті, що, понівечила мільйони людських долі. Тевтонські орди топтали нашу землю, грабували і палили міста та селища, знищуючи на своєму шляху кожного, хто не хотів коритися загарбникам. Скільки безневинних людей зазнали тортур, знущань та принижень в гітлерівських концтаборах та тюрмах, на примусових роботах та пересильних пунктах. У цій війні загинув кожний п'ятий наш співвітчизник!

Протягом 1225 днів і ночей Україна була ареною жорстоких кровопролитних боїв, в ході яких розгромлено десятки добірних з'єднань вермахту і його союзників, знищено величезну кількість озброєння та бойової техніки противника.

Сьогодні мало залишилося в живих тих, хто зі зброєю в руках захищав Батьківщину. Їм на зміну приходять нові покоління, які світлу пам'ять про героїзм наших дідів і прадідів пронесуть через роки. Адже за те, щоб жити під мирним небом, Солдати Перемоги заплатили найціннішим — власним життям.

Світла їм пам'ять і земний уклін!

У травні 1945 року було покладено край найкривавішій драмі в історії людства. Це день честі й слави наших дідів і батьків, які мужньо зі зброєю в руках виступили проти ворога. Це день честі й слави наших матерів, які витримали тягар війни і невтомною працею наближали перемогу.

З плином часу позолота ідеології зійшла з цього свята, відкривши мільйони облич і долі. Перемога стала і зрозумілішою, бо сьогодні цензура не спотворює спогадів, а багато засекречених раніше документів стали доступними для дослідників і громадськості. Ми відкриваємо для себе людський вимір війни.

Українці заплатили страшну ціну за Перемогу. Україна постраждала найбільше з усіх європейських країн. Тисячі міст і сіл було спалено, знищено. Після війни, вже в мирний час люди продовжували гинути від Голодомору.

В ті страшні роки полягли мільйони українців. Про точну кількість загиблих і досі дискутують історики, вчені, ветерани. Вічна пам'ять солдатам і офіцерам, партизанам і підпільникам. Усім українцям, чиїм життям виборено подвиг українського народу. Честь і слава ветеранам, які нині серед нас. Їхня мужність і любов до Батьківщини завжди слугуватимуть прикладом для нас.

Серед нас живуть ті, хто своїми очима бачив війну. В Україні статус ветерана війни мають понад три з половиною мільйони громадян. З них майже триста тисяч — учасники бойових дій, і ще стільки ж — інваліди. Це ті, хто може розповісти про справжнє обличчя війни. Передати відчуття її жаху і руїни.

Вони захищали Батьківщину

Минуло 62 роки з тієї пам'ятної Перемоги радянського народу над гітлерівською Німеччиною, та ратний подвиг нашого Солдата не меркне, а стає дедалі яскравішим, вагомішим.

Друкуємо Вам фотографії і замітки про колишніх фронтовиків. Героїв минулої війни треба знати в обличчя!

РЯДОВИЙ ПІХОТНОГО ПОЛКУ

Перші роки війни Сергій Гришко воював на фронтах - Сталінградському, 3-му і 4-му Українських - рядовим піхотного полку 57-ї армії. А

на рядових солдатах, як відомо, тримався фронт. Вони першими йшли в атаку, мужньо оборонялися, сидючи в сирих окопах, ходили в розвідку, брали "язики". Рядові піхотинці винесли, можна сказати, на своїх плечах основний тягар війни.

С. Гришко згодом став санінструктором, виносив з бою поранених під Севастополем, надаючи їм першу медичну допомогу, затим - на землях Болгарії, Югославії, Румунії, Угорщини. Двічі поранений, контужений.

Перемогу зустрів в угорському місті Печ вже командиром зенітного взводу, лейтенантом. Повернувся з війни на рідну запорізьку землю з орденом Вітчизняної Війни 2-го ступеня і двома медалями "За бойові заслуги". Закінчив Дніпропетровський університет і вже протягом 27 років працює викладачем, доцентом кафедри нарисної геометрії і креслення.
Фото років війни.

ПІДНИМАВ КОМСОМОЛЬЦІВ В АТАКИ

Сержант Микола Марков з перших днів війни - на фронті.

Командував відділенням 5-ої гвардійської стрілецької дивізії під Брянськом, у Прибалтиці. У боях тричі поранений, та після одужання знову повертався на передову. Закінчив військово-піхотне і військово-політичне училище, після чого служив комсоргом батальйону. Війну закінчив лейтенантом. Нагороджений орденом Червоного Прапора, двома медалями "За бойові

заслуги". Служив в армії до 1963 року. Працює в нашому університеті на різних посадах, останні 10 років - лаборант кафедри вищої математики.
Фото: квітень 1945 року.

ТАНКОВИЙ РЕЙД У ТИЛУ ФАШИСТІВ

Це було 19-20 листопада 1942 року. У ці дні розпочався наступ військ Сталінградського фронту. Я тоді був командиром автомобільного взводу 152-ої стрілецької бригади. Як тільки-но стемніло, наш батальйон автоматників розмістився на броні танків, і вони вирушили в рейд по тилу ворога. Вранці 20-го листопада неподалік Елісти наша колона зустріла два вантажні німецькі

автомобілі із солдатами. Це, як з'ясувалося, були саперники, вони навіть передбачити не могли, що в їхньому тилу можуть бути радянські танки. Бій тривав лише кілька хвилин: в живих лишився тільки німецький капітан, ми його взяли як "язика". У цьому рейді ми знищили багато автомобілів, солдатів та офіцерів ворога, підбили літак-розвідник, обстріляли аеродром.

20 листопада війська нашої 28-ої армії прорвали оборону фашистів і пішли в наступ на Ростов. Безумовно, наш танковий рейд в тилу ворога сприяв цьому успіху. І.Г. Кучер багато років працював в університеті на інженерних посадах.
Фото 1942 року.

Ілля КУЧЕР, колишній фронтовик

У ВІЙНИ НЕ ЖІНОЧЕ ОБЛИЧЧЯ

Я пішла на фронт з 2-го курсу Кримського педінституту. Потрапила до 76-го окремого батальйону повітряного повідомлення і зв'язку (ВНОС). У ньому було понад 600 дівчат-добровольців 30 національностей. Після проходження навчального курсу і прийняття присяги мене призначили

комсоргом цього батальйону. Разом з бійцями-дівчатами я воювала, мужніла в боях. Воювала на Північному Кавказі, і кожен наш боєць сумлінно й хоробро виконував свої обов'язки. За 6 місяців 1942 року наш батальйон передав 3,5 тисячі донесень про польоти літаків ворога, знищив 23 німецьких парашутисти-десантники, а також кілька місцевих банд, які проводили диверсії в тилу Червоної Армії. За участь в обороні Кавказу батальйон нагороджений Червоним Прапором. Після демобілізації я закінчила інститут, аспірантуру. Працювала 30 років викладачем, доцентом у "машинці"

Валентина ВАГІНА,
кандидат історичних наук

Жертви і втрати України у Великій Вітчизняній війні не були даремними. Наслідком перемоги над фашизмом було формування нинішніх кордонів нашої держави. Уперше за багато століть українці опинилися в межах однієї країни, яка, на жаль, не набула тоді незалежності. Україна стала співзасновником Організації Об'єднаних Націй. Усе це здобуто перемогою України у Другій світовій війні. Тому День Перемоги – це велике національне свято українців, яке вони святкують разом з усім світом.

Зі знищенням фашизму зникла смертельна загроза європейській цивілізації. Подолавши тоталітарні спокуси, які розділяли її, Європа повернулася до традиційних християнських цінностей. Це свобода, людська гідність, рівність і солідарність, які ґрунтуються на демократії та верховенстві права.

І в цьому велика заслуга покоління наших батьків. Більше півстоліття тому український народ здобув Перемогу над окупантом. Незалежно від кольору прапора чи крою мундира всі українці боролися за одне – право вільно жити на батьківській землі.

Ми не можемо переписувати складні сторінки своєї історії, але можемо і мусимо об'єднатися заради майбутнього.

День Перемоги – це хороша нагода для такого примирення. Закликаю ветеранів Радянської та Української повстанської армії в цей день подати один одному руки та знайти шлях до порозуміння.

Ніхто не знає, що таке Освенцім...

...найстрашніший в історії табір смерті: "Навіть ті, хто сам був там, теж не знають Освенцім". Адже зрозуміти, що таке було практично неможливо для нас, жителів планети Земля...

Ми пропонуємо Вашій увазі правдиву статтю про найжорстокіші події під час Другої світової війни, про нелюдські вчинки фашистів і саме цим ми хотіли показати Вам, який ж великий подвиг здійснили наші співвітчизники, перемігши Гітлерівську Німеччину!

Аушвіц — це збірна назва цілої групи концтаборів, які нацистська Німеччина почала будувати, починаючи з 1940 року, поблизу польського міста Освенцім, що за 60 кілометрів від Кракова. До комплексу входили три головні табори та 39 менших — підтаборів. Головні з них — Аушвіц-1, який був нібито адміністративним центром усього комплексу (тут загинули приблизно 70 тисяч представників польської інтелектуальної еліти та радянських військовополонених), Аушвіц-2 (Біркенау), де було вбито приблизно мільйон євреїв та 19 тисяч циган, і Аушвіц-3 (Моновіц), який служив табором праці німецької компанії IG Farben.

Я гортаю фотографії і не можу зрозуміти: як людство могло дійти до такого? Чому? Адже практично це була межа, після трагедії Освенціму небо мало впасти на землю. Адже якщо навіть хтось міг уявити собі пекло, але таке, мабуть, ніколи.

Тут відбувалося промислове знищення людей. Їх вважали тут навіть не за тварин, люди в уяві їх катів були паразитами, яких потрібно розчавити, а потім отруїти газом, або навіть ще живих спалити у печі крематоріїв. Не важливо кого — старих, дітей, немічних, калік, жінок, часом вагітних... Чоловіків залишали на останок, тих, хто ще міг працювати. Але й вони працювали на машину смерті — копали ями для трупів, аби потім туди лягти самим, займалися сортуванням одягу загиблих, аби потім скинути із себе смугасту робу перед смертю...

Для мене особисто Освенцім — це слово, яке увібрало в себе всю історію людства першої половини ХХ століття. Століття, яке почалося із військових дій, революцій, страждань. І повільно, але впевнено йшло до крапки, за якою була тільки безодня...

Здається, що такого вже ніколи не буде: тоді, 60 років тому ми спільно перемогли "коричневу чуму" — фашизм. Але насправді все продовжувалося далі. Сталінські табори, війни, катування. Війни тривають і сьогодні. Звісно, хочеться

сподіватися, що Освенцім більше не повторився,

такого масового знищення людей сучасне суспільство вже не допустить. Може ми стали гуманнішими, толерантнішими, стали більше поважати один одного? Іноді здається що так, а іноді сумніваюся.

Я знаю єдиний спосіб вберегтися людству від самознищення — це нагадувати йому постійно про те, що було. Це не всім подобається. Але це потрібно робити...

Аушвіц — застереження для Людства

Табір смерті Освенцім поляки вирішили залишити у недоторканості, аби зберегти на вічно свідчення заподіяного тут злочину проти Людства.

Колишній найбільший гітлерівський концентраційний табір Освенцім-Бжезинка (німці називали його Аушвіц-Біркенау) знаходився в 70 кілометрах від Кракова, на півдні Польщі. Це місце і сьогодні похмуре, непривітне, здається, що кожний камінчик тут увібрав у себе концентрацію болі, душевних мук, крові невинних жертв...

Нам дотепер невідомо точне число загиблих, оскільки перед приходом Червоної армії була знищена вся документація табору, а ув'язнених погнали пішки у смертельний зимовий марш на захід. Вважається, що у таборі загинуло близько 4 млн. чоловік: замучено, отруєно в газових камерах, умерло від голоду та під час варварських медичних експериментів. Серед них громадяни практично всіх країн Європи. Це місце суму людей усього світу, але особливо трагічне воно для євреїв і циганів, що піддавалися тут нещадному тотальному знищенню.

Це місце пов'язало долі людей. Історія багатьох міст змушена згадувати Освенцім, адже їх мешканці загинули тут. Не стало виключенням і Закарпаття.

В Ужгороді, Мукачеві, Виноградіві, Хусті та Берегові у 1944 році були створені гетто для євреїв, звідти їх відправляли у вагонах для тварин сюди, аби потім позбавити життя. Це було єдиною метою цього безглузкого процесу...

На Закарпатті ці події не забувають.

Наприклад минулого року у Мукачеві була відкрита експозиція, яка присвячена жертвам Холокосту. Її унікальність, полягає в тому, що удалося зібрати не

тільки документальні свідчення жертв, але і знайти списки в'язнів концтаборів. Ці унікальні списки з датою і місцем смерті в'язнів передали єврейській релігійній громаді з відомого ізраїльського музею "Яд Ва-шем".

Варто додати, що протягом шести років окупації на території області діяли вісім єврейських гетто, два трудових і два пересильних концтабори. У них загинули кілька десятків тисяч в'язнів. Загалом майже 113 тисяч євреїв були переправлені в Освенцім-Біркенау і Дахау...

У Берегові встановлено сумний знак на будівлі нинішнього Будинку культури (на цьому місці колись була синагога, яка була зруйнована). Він був створений з ініціативи колишнього в'язня Освенціму Ігнаца Міттельмана

та родини Тестерів і свідчить про нечувану трагедію єврейського населення на Закарпатті, яку спричинила антисемітська політика керівників Угорщини наприкінці 30-тих і в першій половині 40-х років минулого століття.

У квітні 1944 року угорські поліцаї загнали у гетто на територію цегельного заводу всіх осіб єврейської національності міста та району (близько до восьми тисяч чоловік). Усе рухоме і нерухоме майно їх було конфісковано. У травні євреїв відправлено у концтабір Аушвіц. Переважна більшість загинула у таборі смерті, додому повернулися всього декілька чоловік.

Але вони привезли із собою пам'ять. Щоправда цих людей, свідків найбільшої трагедії ХХ століття практично не залишилося у живих. Тому директор музею Берегівщини Іван Шепяк вирішив, що їх свідчення потрібно зберегти для сучасників та для всіх прийдешніх поколінь. В цій справі йому допомагають журналісти. Зараз триває збір матеріалів, але, будемо сподіватися, що вже цього року експозиція таки відкриється. А одним з перших експонатів жертв Холокосту стала листівка з концтабору та фляга із зіркою Давида.

Дякуючи історику Валерію Разгулову збереглися свідчення берегівців Ігнаца Кіршенбаума, Дюло Ріхтера та Ігнаца Міттельмана. "У 1944 році, відразу після Пасхи, нас, усіх євреїв, починаючи з грудних дітей і закінчуючи немічними стариками, зібрали і перегнали у берегівське "гетто". Звідти у товарних вагонах відвезли у "Освенцім". Там нас відсортували: стояв есесівець і палкою показував, кому куди йти – дітей, літніх людей і непрацездатних – у крематорій (туди відразу попали моя мама та молодший брат 1931 року народження). А мене та інших потім погнали углиб Німеччини..." Так починається лист одного з них...

До слова, поляки наголошують, що слід говорити саме «Аушвіц», а не «Освенцім», оскільки концтабір збудували фашисти на польській землі, а не самі поляки. Досі мешканці поблизу Освенціму живуть у чорній аурі цього табору. І для того, аби полегшити їхню сприйняття рідних місць, поляки називають колишній нацистський концтабір підкреслено на німецький манер – Аушвіц-Біркенау.

Барак та крематорій Аушвіцу – це місце, де зникли нормальні людські цінності. Втім це ще це і пам'ятник злетів людського духу, тріумфу жертв над катами. Але, насамперед, – це застереження всьому людству.

Концентраційний табір, де зараз знаходиться музей Пам'яті, розкинувся на території колишньої казарми і покинутих виробничих будівель. Місто мало добре залізничне сполучення, що дозволило гітлерівцям направити сюди величезну кількість людей із усієї Європи. Першим комендантом табору став Рудольф Гесс. За наказом Гітлера він у квітні 1940 року приступив до організації і будівництва табору. Протягом п'яти років табір розрісся в комплекс із площею 40 га, у котрий входив головний табір, табори в Бжезинці і Моновицах і ще 43 малі табори. Після сумно відомої конференції у Ваннзее, де головні фашистські чиновники розробили деталі "остаточного вирішення" єврейського питання, в Аушвіцу відразу ж приступили до знищення євреїв у газових камерах за допомогою газу "Циклон Б". Приводить у жах не тільки саме це місце, де відбувалися масові убивства, але і свідчення про використання людських останків як вторинну сировину. Єврейське співтовариство має намір побудувати тут Будинок, у якому в мовчання можна буде ушанувати пам'ять по-звірячому замучених людей...

Закарпатські євреї, які опинилися на території Угорщини, були депортовані в Освенцім у першій половині 1944 року. Багатьом з них, особливо тим, хто жив у маленьких закарпатських містечках, здавалося, що усі якось обійдеться...

До другої світової війни Подкарпатська Русь була одним з найбільш численних єврейських ареалів у Європі, тут діяло 30 єврейських синагог. Загалом населення Закарпаття перед війною становило понад 800 тисяч чоловік, 102 тисячі з них значилися як громадяни єврейської національності. Сьогодні їх залишилося всього 2% від загального числа. У 1938 році Угорщина вступила в союз з Німеччиною. У жовтні 1939 р. було видано закон, згідно з яким заборонялося приймати євреїв на державну роботу і муніципальну службу. А у 1941 році Угорщина депортувала 18,5 тис. закарпатських євреїв у Кам'янець-Подільський, де більшість з них були убиті есесівцями.

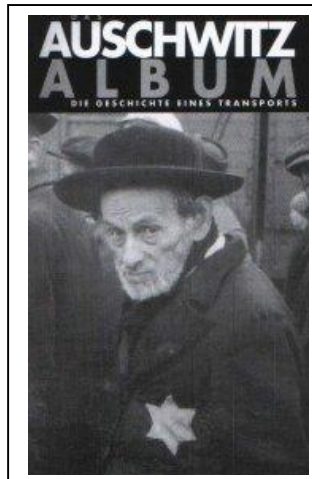
У березні 1944 р. уряд адмірала Хорті був скинутий, до влади прийшов нацистський уряд Салаші, а країна була окупована німцями. З 15 травня 1944 р. почалася масова депортація євреїв. Депортація угорських євреїв у табори знищення здійснювалася під безпосереднім керівництвом Адольфа Ейхмана. В Ужгороді, Мукачеві, Виноградіві, Хусті, Берегові поспіхом були створені гетто. Вони зазвичай розміщалися на території цегельно-черепичних заводів. Потім людей звідси відвозили у концтабори Польщі, Австрії, Німеччини. Так, з Мукачева дев'ятьма залізничними ешелонами було депортовано понад 28 тис. євреїв, з Ужгорода вивезено понад 16 тис. чоловік, з Берегова майже 8 тисяч. Тільки з 14 травня по 6 червня з Підкарпатської Русі лише залізничним транспортом було вивезено 76 271 людину. До кінця війни нацисти планували знищити в окупованих країнах дев'ять мільйонів євреїв. У концтаборах були поголовно знищені діти єврейського походження. Тому з дітей до 14 років із неволі ніхто не повернувся...

Трагедія закарпатських євреїв

“Доля євреїв Закарпаття відрізняється від долі євреїв України, ми пережили трагедію значно пізніше, ніж наші побратими в Україні... У нас немає братських могил. Усіх євреїв Закарпаття – близько 100 тисяч – вивезли в табори смерті, у живих залишилося близько 7 тисяч... Наші пам'ятники – у музеях Освенціму, Яд Ва-шему та інших далеких місцях, де не усі мають можливість побувати, запалити свічу в пам'ять про родичів і друзів. Різні долі тих, що залишилися в живих. Але є в них один загальне – це біль про усіх загиблих. Велика радість від того, що ми вижили, але ще сильніше біль і страждання за загиблих...”, – пише колишній мукачівець Арі Галперт, який жив тут до квітня 1944 року, тобто до початку Холокосту.

“Альбом Аушвіцу”

У музеї Холокосту в американському Торонто є Зал Пам'яті: його стіни покриті табличками з іменами загиблих. Під угорськими іменами Аушвіц – Освенцім з датою – 1944 – повторюється найчастіше... Директор музею вважає, що головним експонатом є книга під назвою “Альбом Аушвіцу”. Ця книга побачила світло завдяки Лілі Мейер, колишній ув'язненій Освенціма.

Лілі народилася в багатодітній єврейській родині у закарпатському селі Білки. У 1944 року всі 400 євреїв цього села були відправлені в Аушвіц. Мати, батька і п'ятьох братів Лілі вбили. І тільки вона вижила. Узимку 1945-го її, хвору тифом, знайшли радянські солдати. Під ганчір'ям, яким вона була укрита, хтось сховав невеликий фотоальбом. На знімках, зроблених явно професійною рукою, були відбиті сцени з повсякденного життя в пеклі: прибуття чергового ешелону, селекція, використання в'язнів на різних роботах. Фотографом міг бути тільки німець, з персоналу табору. Ім'я його з'ясувати не удалось. Виснажена голодом, знущаннями есесівців і важкою хворобою, Лілі, проте, зрозуміла, що ці фото треба зберегти за будь-яку ціну. Альбом став єдиним її майном. По шляху додому його кілька разів намагалися забрати радянські солдати, але Лілі плакала так гірко, що книжку їй повертали. Вдома вона не знайшла нікого... Через якийсь час вона вийшла заміж за колишнього сусіда, Макса Мейера, який також дивом врятувався. Вони переїхали у Мукачево, а у 1948-му, в Америку, до далеких родичів. Альбом Лілі передала в Єврейський музей у Празі. А у 1964 році цей альбом був використаний як свідчення на суді у Франкфурті, над колишніми есесівцями, які служили в таборі Біркенау.

Пізніше американський журналіст Петер Хеллман написав книгу про історію Лілі Мейер і об'єднав її з фотографіями, що вона зберегла. Книгу назвали “Альбом Аушвіцу”. У передмові Хеллман пояснив, що свідомо відібрав для публікації не знімки страт, знущань, крематорію, а повсякденні епізоди життя людей, які знали, що приречені на неминучу смерть...

Лілі у книзі згадує один епізод: якось вже в Америці, господарка будинку, який вони з чоловіком хотіли орендувати, поставила наївне запитання: чому Лілі записала на руці свій новий номер телефону... Але коли довідалася, що це таке, буквально втратила дар мови...

“Після того, що було пережито, – говорить колишній в'язень табору Аушвіц Макс Айзен, – я, чесно говорячи, ніколи не думав, що знову наступлять часи, коли євреїв почнуть знову переслідувати... Антисемітизм не зник, він

просто прийняв інші форми. Ненависть до Ізраїлю переноситься на всіх євреїв. Людство не витягло належних уроків з Катастрофи. Напевно, 60 років – це занадто мало для історії...”.

Аби ми пам'ятали...

Перший музей пам'яті жертв Холокосту в Центральній Європі відкрився 15 квітня в Будапешті. Відкриття було присвячено 60-й річниці дня, коли пронацистський угорський уряд став відправляти євреїв у гетто, а звідти у табори смерті.

Розташований на вузькій вуличці старого Будапешту Меморіальний центр був побудований на місці синагоги, що слугувала табором для інтернованих під час Другої світової війни. Музей у Будапешті став п'ятим музеєм Холокосту у світі, створеним на державні кошти. А відкрився він виставкою фотографій, де зображено прибуття в Аушвіц євреїв із закарпатського села Білки. У внутрішньому дворі музею розташована Стін пам'яті, де на мармурових плитах вибиті імена угорських євреїв, які загинули в нацистських таборах смерті. “Це місце потрібно для знань, особливо для молодих людей, які мають не тільки знати про Холокост, але і робити все можливе, аби це не повторилося”, – каже директор музею Ондраш Дарані. А директор музею Берегівщини Іван Шепя мріє, що у Берегові також з'явиться можливість розповісти всім про те, що відбувалося у нас на Закарпатті за нацистської влади. Аби не забували ніколи...

P.S. Герой книги угорського письменника єврейського походження Імре Кертеша “Самоліквідація” казав про те, що нікому не дано пізнати, що таке був той найстрашніший в історії табір смерті: “Навіть ті, хто сам був там, теж не знають Освенцім”. А вже зрозуміти, що таке було практично неможливо для нас, жителів планети Земля... **76-річний Імре Кертеш, сам колишній в'язень концтаборів, у 2002 році отримав Нобелівську премію з літератури за серію творів, у яких він незмінно повертався до свого життєвому досвіду, показуючи, що особистість навіть у таких жахаючих умовах повинна боротися і виживати.**

Після поїздки завжди залишаються спогади... Вони бувають різними. Веселими чи сумними, теплими чи не дуже. Спогади про Аушвіц I та Аушвіц - Біркінау будуть особливими. Таких більше не буде.

Холод і багато снігу. Моторошно. Навколо безмежний простір, скутий колючим дротом. Холодні бараки і боротьба зі світом за право називатись людиною. А ще мистецтво... Бажання творити навіть у цих жорстоких умовах. Картини, в яких мріяли про сонце та небо без колючої загорожі...

Мабуть, тепер по-іншому сприйматиму вислів, що надія помирає остання. Надія - це єдине, що давало сили жити. Надія була у кожного своя, та для всіх означала те саме.

А ще, коли їдеш, часто хочеться повернутись... Мабуть, я теж хочу приїхати сюди знову. Але не цього року. Врвнень теж буває забагато... Або ж вони надто важкі. Цікаво, яким є Аушвіц побачений вдруге?

13 травня День матері

Мати. Мама. Матуся. Скільки спогадів і тепла таїть це магічне слово. Воно про найближчу, найкращу, найкрасивішу і наймилішу людину у світі. Її очі супроводжують дітей у далеких життєвих мандрах, материнська ласка гріє нас все життя аж до старості. Її створив Бог на цій грішній землі для краси і щастя, щоб вона дарувала життя і була продовжувачем роду людського. Дорогі милі, змучені жінки! Відновимо Свято матері. Самі для себе. Для наших родин. Подумаймо, може й ми винні, що опинились у такій безвиході?

Схиляємо низенько свої голови і висловлюємо щире синівське „Спаси Вас Бог“ перед образом Вашим, біловолосі наші бабусі і матері, перед терпінням і печаллю за синами і чоловіками, братами і сестрами.

...То дай Вам, Боже, дочекатись ще тієї пори, коли чисте синє небо зігріє Ваші страждальні душі і теплом своїм зменшить болі Ваших сердець, а перед Вашим поглядом зацвітуть сади, заколосяться ниви добірним зерном і в чистому мирному небі розіллється нескінченне соло неперевершеного степового співця – жайворонка.

Хай наші друзі крилаті – лелеки дарують Вам правнучат. Онучат, і діточок – оцих домашніх соловейків, щоб своїм безгрішним і чистим щебетом звеселяли Ваші змордовані душі та множили надію на краще завтра нашої долі; помагай Вам, Боже, поставити їх твердо на ноги і засіяти їхні душі зерном Правди і Науки. Нехай весняне свято розморозить нас, об'єднає і згуртує!

Щастя, здоров'я всім Вам дорогі Матері.

19 травня День Європи

Що таке День Європи?

Для сучасної Європи 9 травня — День Європи — став символом, який разом з єдиною валютою, прапором і гімном ідентифікує політичну єдність Європейськог

о Союзу (ЄС), святом, що зближує всі європейські народи. Саме 9 травня 1950 року за умов «холодної» війни двох суспільних таборів, що досить реально окреслювало загрозу Третью світової війни, було зроблено перший крок у напрямі створення наднаціональної організації, яка б консолідувала зусилля всіх демократичних сил континенту. Того дня міністр закордонних справ Франції Роберт Шуман виступив з пропозицією щодо створення об'єднаної Європи як необхідної умови для підтримки мирних відносин. Він закликав Францію, Німеччину та інші європейські країни об'єднати своє виробництво вугілля та сталі і створити таким чином «першу конкретну основу Європейської Федерації». Те, що оголосив пан міністр і що згодом дістало назву «Декларації Шумана», було по суті початком створення загальноєвропейської установи, яка мала опікуватися управлінням сталевугільної промисловості — сектора, що у згаданий період являв собою базу військової могутності.

Країни, до яких звернувся французький урядовець, на той час майже зруйнували одна одну у жорсткому конфлікті, що залишив по собі відчуття матеріального і морального спустошення. Існуючи продовж багатьох століть, Європа, яка завжди мала об'єднуючі складові, через недосконалість або несприйняття моральних настанов і правил суспільного співіснування, не здатна була запобігти страшним трагедіям на континенті. Повоєнний розвиток подій не мав перспектив, оскільки завойовані країни прагнули визволення і права на незалежність і самовизначення. Кожна європейська країна мала демократичним шляхом дійти до фундаментальних цінностей миру і солідарності, враховуючи

регіональні аспекти і вимоги охорони довкілля, аби гарантувати своїм громадянам безпечний і достойний рівень життя.

Звичайно консолідація Європи не відбудеться водночас і навіть протягом кількох десятиріч. Проблеми ще численні та очевидні. Проект, що стартував одразу після Другої світової війни, все ще можна вважати нововведенням європейської інтеграції. Побороли стереотипи складно, проте країни — члени Європейського Союзу усвідомлюють, що потрібно всі зусилля зосередити не на домінуванні однієї групи над іншою. Сьогодні мета континентальної спільноти — збудувати Європу, яка поважає свободу та індивідуальність усіх народів, які утворюють її. Тільки об'єднуючи держави, Європа може контролювати власну долю і відігравати позитивну роль у світі. Зберігаючи особливі цінності, традиції та мови, громадяни Європи повинні відчувати себе вільно в європейському "домі", який за рішенням самміту лідерів ЄС у Мілані святкує свій день — День Європи — з 1985 року.

Цього року існує чимало приводів для святкування: п'ятдесятиріччя підписання Римського Договору співпало з шостим розширенням Європейського Союзу, завдяки чому кількість країн ЄС збільшилася до 27, а загальне населення Союзу зросло до майже півмільярда. Одночасно, став ЄС відігравати більш активну роль у сусідніх країнах, що можна спостерігати на прикладі таких загальних програм, як Європейська політика сусідства, а також конкретні дії ЄС, зокрема і переговори щодо нової посиленої угоди між Україною та Європейським Союзом.

Цьогорічні святкування Дня Європи в Україні відобразатимуть усі ці досягнення за своїм масштабом, різноманітністю та творчим оформленням.

Враховуючи вражаючий успіх минулорічних святкувань Дня Європи, ми впевнені, що День Європи 2007 буде ще успішнішим і надовго запам'ятається учасникам свята. Ось уже п'ятий рік поспіль кияни та жителі інших міст України відзначають день спільних цінностей та різноманіття усіх націй нашого континенту.

Минулого року близько двохсот тисяч людей взяли участь у святкуваннях у столиці, а також в Запоріжжі та Харкові. Цього року разом з Києвом День Європи вперше святкуватимуть жителі міста Ялти. День Європи є ще однією нагодою для українців нагадати іншим і підтвердити, що вони — європейська нація. За час, що минув від першого Дня Європи в Україні, це свято стало настільки

популярним у країні, що його без перебільшення можна назвати частиною сучасного формування національної самобутності українців. День Європи в Україні відзначають з більшим ентузіазмом і гордістю, ніж у багатьох країнах ЄС!

Цього року на Дні Європи гостинно розкриє свої двері вже всім рідне Європейське містечко у складі п'ятдесяти павільйонів, де рекордна кількість країн буде представлена двадцятьма сімома посольствами, які запрошують вас більше дізнатися про їхні країни та посмакувати традиційні страви з усіх куточків континенту у Кварталі європейських страв. Через виявлений у попередні роки великий інтерес цього року працюватиме дві Школи європейських мов і два Павільйони громадських дебатів, де відомі представники України та ЄС

обговорюватимуть актуальні питання сьогодення. Також будуть проводитися різноманітні інтерактивні ігри та вікторини, повітряна куля з Бельгії, транснаціональний молодіжний Євробус під керуванням громадських організацій, а також багато інших захоплюючих атракціонів, де ви зможете і себе показати і на інших подивитися.

Ще однією принадою цьогорічного святкування стане Європейський футбольний турнір, який мав величезний успіх минулого року. Діти, молодь, а також політики, дипломати, журналісти та музиканти зіграють у міні-футбол, а у всіх глядачів буде нагода взяти участь у конкурсах і вікторинах, та відсвяткувати визначну футбольну подію — перемогу спільної заявки України та Польщі на право проведення фінальної частини чемпіонату Європи у 2012 році.

А ввечері, після офіційної церемонії відкриття, розпочнеться довгоочікуваний рок-концерт — яскраве видовище і демонстрація наших унікальних музичних смаків.

Ласкаво просимо на День Європи 2007 у Києві 19 травня та Ялті 30 червня. Приходьте, спілкуйтеся, смакуйте євротравами та напоями разом з тисячами своїх європейських друзів.

Щасливого Дня Європи!

Polska Strona

Dzień Matki - historia i tradycja

Dzień Matki w Polsce obchodzimy co roku 26 maja.

W Polsce po raz pierwszy obchodzono Dzień Matki 1923 roku w Krakowie.

W Anglii w XVII - XIX wieku w czwartą niedzielę Wielkiego Postu obchodzono Niedzielę u Matki (Mothering Sunday). Był to dzień wolny od pracy w którym dorosłe pracujące dzieci wracały do domów rodziców i przynosiły podarki dla matek.

W USA 1858 nauczycielka Anna Reeves Jarvis ogłosiła Dni matczynej pracy (Mothers' Work Days), od roku 1872 Julia Ward Howe promowała Dzień Matek dla Pokoju (Mother's Day for Peace). W roku 1905 Anna Jarvis (córka Anny Reeves Jarvis) wywalczyła ustanowienie Dania Matki (Mother's Day).

W 1914 roku Kongres USA ustanowił ten dzień świętem narodowym. Wypada on zawsze w drugą niedzielę maja.

*Dziękuję, że znosiłaś to,
czego nie sposób było znieść,
że robiłaś coś z niczego,*

*że dawałaś, mając
puste kieszenie,
że kochałaś, gdy
kochać mnie się nie
dało,
że zarabiałaś
pieniądze, aby mnie
wychować,
że robiłaś rzeczy niemożliwe z uśmiechem.*

3 maja Dzień konstytucji

Każdego roku dzień 3 maja wywołuje we mnie uczucie smutku i zażenowania. Kiedy upadł komunizm, miałem cichą nadzieję, że będzie to dzień konstytucji. Dzień przypominający, że konstytucji się nie świętuje, że konstytucję się respektuje.

Zapewne całkowicie niezamierzoną ironią (ale z pewnością całkowicie zamierzonym zawłaszczeniem) jest połączenie tego święta z świętem maryjnym i obchodami rocznicy zawierzenia kraju Matce Boskiej.

Oglądając telewizję i czytając prasę odnoszę wrażenie, że nikt nie uświadamia sobie nawet tej ironii. Świętujemy rocznicę konstytucji, która musiała być uchwalona podstępem i która nigdy nie weszła w życie. Czmy papier, kolejną nieudaną próbę naprawienia państwa konsekwentnie i przez wieki psutego przez awanturników. Jak dzieci powtarzamy z dumą, że była to pierwsza w Europie i druga na świecie konstytucja państwa, nie dodając już (a może nawet nie domyślając się nawet) tego, że inne narody nie musiały używać słowa konstytucja, aby mieć zbiór respektowanych praw, nie dodając już, że samą istotą konstytucji nie jest jej posiadanie, a przestrzeganie, ani tego, że to nie obcy zaborcy pozbawili nas własnego państwa, tylko my sami wyrzekliśmy się ładu, który stanowi, że dany obszar jest państwem, a zaborcy zajęli ziemię niczyją, której nie miał kto bronić.

Dzień konstytucji mógłby być przypomnieniem, że państwo jest organizacją opartą na prawie, że zawieramy prawu i respektujemy wspólne reguły gry. Przeglądając się temu, jak rok po roku obchodzone jest święto 3 maja, widzimy jak z prawa czyni się pusty symbol, jak demonstracyjnie zmienia się go w dzień flagi i zawierzenia Polski Matce Boskiej.

Żadne inne święto nie uświadamia jak trudno nam zrozumieć ideę państwa. Żadne inne święto nie przypomina lepiej do jakiego stopnia jesteśmy krajem permanentnej rewolucji, jak bardzo nasza historia jest przede wszystkim historią anarchii.

Państwo jest ciągłością. U nas kolejne rządy proponują kolejną zmianę nazwy państwa i kolejną konstytucję. Ponieważ pozornie zaakceptowaliśmy demokrację, więc teraz uprawiamy naszą anarchię całkowicie demokratycznie.

Przez lata wielokrotnie mówiłem młodzieży o dziwnym fenomenie — o tym, że wszystkie badania nieodmiennie wskazują, że w Europie prawa człowieka są najbardziej respektowane w monarchiach konstytucyjnych. Dania, Szwecja, Norwegia, Holandia, Belgia, Wielka Brytania, kraje które nigdy nie były republikami i w których jest największe poszanowanie demokracji. Ten dziwny fenomen w żaden sposób nie świadczy o przewadze monarchii nad republiką. Instytucja monarchii jest w tych krajach zaledwie symbolem ciągłości i poszanowania

wspólnych praw. Od czasów reformacji kraje te nie doświadczały krwawych rewolucji społecznych. Podczas gdy w innych państwach warstwy uprzywilejowane pozbawiane były przywilejów przemocą (zaś zwycięscy z reguły szybko wskakiwali w buty swoich wczorajszych prześladowców), w konstytucyjnych monarchiach prawo stopniowo zmuszało warstwy uprzywilejowane do dopuszczenia warstw niższych do swoich przywilejów.

Zdziwiliby się nasi pisarze słysząc, że czasem monarchie konstytucyjne obywają się konstytucji, a mimo wszystko ją przestrzegają, nie świętują, a szanują, mają króla lub królową, a poddani są bardziej obywatelami niż w większości republik.

Mieszkańcy katolickich krajów Europy Zachodniej wydają się być bardziej podatni na radykalne idee aniżeli mieszkańcy krajów protestanckich. Kolebką faszyzmu były Włochy, katolickie regiony Niemiec, Austria (ale to protestanci

nadali niemieckiemu nazizmowi koszmarną skuteczność). Partia komunistyczna w Hiszpanii demokratycznie zdobyła przed wojną władzę. Po wojnie o demokratycznym zdobyciu władzy mogły zasadnie marzyć partie komunistyczne Francji i Włoch. W krajach protestanckich te radykalne ruchy były zaledwie marginalne. Powiew rewolucji jest nieodmiennie żywszy na ulicach Paryża niż Londynu.

Czy decyduje o tym religia jako taka, czy historia? Reformacja obniżyła poziom radykalizmu społecznego dopuszczając do władzy mieszczaństwo, nobilitując pozycję społeczną opartą na pieniądzu, ograniczając przywileje z racji urodzenia i umożliwiając ruchliwość społeczną.

W samej religii kryją się jednak przekazy kodyjące zachowania społeczne. Podczas gdy protestantyzm akcentował od początku równość wobec Boga i równość wobec prawa, katolicyzm podtrzymywał wiarę w boski ład społeczny, wzywał do pogodzenia się z przypisaniem, podkreślał i podkreśla znaczenie bliżej nieokreślonych „praw naturalnych” i dyskretnie przekazuje pogardę dla prawa stanowionego.

Historia i przekazywane przez religię wartości mieszają się tu w sposób uniemożliwiający ich rozdzielenie. Niewiara i nieufność wobec instytucji państwa spowodowana jest z jednej strony wydłużanym w nieskończoność feudalnym przypisaniem, przekonaniem, że państwo jest „aparatem ucisku i wyzysku” oraz przekonaniem, że sprawiedliwość można sobie wywalczyć tylko siłą lub podstępem, na ulicy, demonstracjami lub z bronią w rękę, przy pomocy blokad lub zamachów. Pojęcia prawa i sprawiedliwości wydają się tu być oddzielone od instytucji prawa stanowionego. Prawo połączone jest silniej z mglistym odczuciem tego, co sprawiedliwe aniżeli z literą prawa, która mało kogo interesuje, a sprawiedliwość jest raczej rozumiana jako sprawiedliwość dziejowa, aniżeli jako równe traktowanie wobec istniejącego i obowiązującego prawa.

Każdego roku przed dniem 3 maja zastanawiam się, czy pojawi się kontrpropozycja obchodzenia tego święta ze strony lewicy. Oczywiście jest to naiwne oczekiwanie. Nasza lewica ma z sobą stulecia tej samej tradycji co prawica. Ponownie spójrzmy na kontekst kulturowy. Kraje protestanckie wykształciły socjaldemokrację, kraje katolickie ruchy socjalistyczne charakteryzujące się krzykliwością, znacznie niższym poszanowaniem prawa i niską skutecznością.

Jest to zupełnie zrozumiałe - w krajach protestanckich lewica rodziła się w tradycji, w której istniały doświadczenia pokojowych zwycięstw w ramach istniejącego ładu prawnego. W krajach katolickich mieliśmy do czynienia z tradycją rewolucji

zmieniających cały ład prawny, zrywającej ciągłość państwa i dyktującej budowę wszystkiego od zera. Gilotyna, nowy kalendarz, nowa konstytucja, nowy świat i... stary Bóg. Próbowano się przy okazji rewolucji pozbyć również Boga, ale okazało się, że Bóg to tylko mentalność (w tym przypadku mentalność anarchisty niewierzącego w akceptowane przez wszystkich prawo) i że nie daje się go pozbyć ani zmienić przy pomocy trybunałów ludowych.

Przed, w czasie i po tym święcie szukałem uparczywie śladów świadomości tego, że konstytucja nie jest tylko pustym symbolem państwowości, że to konstytucja jest tym co nas łączy, umową i prawem znajdującym się ponad wszelkimi partyjnymi podziałami, ponad różnicami światopoglądowymi, ponad partykularnymi interesami.

W monarchiach konstytucyjnych nikt nie ma wątpliwości, że ta śmieszna i mało sensowna instytucja monarchii jest całkowicie wyłączona z partyjnych rozgrywek i sporów. Jest anachroniczna i kosztowna, niektórzy chcieliby się jej pozbyć, wielu, być może nawet większość, ma kłopoty z uzasadnieniem jej funkcjonalności, a jednak większość mieszkańców tych krajów nie zgadza się na jej likwidację z obawy przed utratą poczucia ciągłości. Czasem rezygnują z religii, czasem zmieniają wyznanie, często zmieniają swoje sympatie polityczne, a przecież ani na moment nie mają poczucia zagrożenia swojej integralności. Mają zdumiewające poczucie pewności, że nie muszą odwoływać się do rewolucji, żeby walczyć o swoje prawa.

Córy brytyjskiego systemu, Stany Zjednoczone, Australia, Nowa Zelandia czy Kanada porzuciły monarchię zachowując nabożny stosunek do ustawy naczelnej, gwarantującej ciągłość i spójność praw. My natomiast żyjemy w kraju, w którym każdy wydaje się mieć własną konstytucję, własne wyobrażenia, które prawa ma ochotę respektować, a które prawa powinni respektować inni. Księża nie posiadają się z oburzenia, kiedy oczekuje się od nich respektowania przepisów o ruchu drogowym czy o zgromadzeniach, o podatkach nie mówiąc. Wspominam tu tę grupę zawodową, bo jej stosunek do prawa stanowionego jest często wzorcem dla innych.

Biskupi zawierają Polskę Matce Boskiej, ale trudno oczekiwać, że nasza królowa (wzorem królowej brytyjskiej) w dorocznym orędziu przypomni nam o obowiązku respektowania konstytucyjnych praw. Tymczasem, abyśmy mogli żyć w spokoju, ufać, że nikt nie będzie zagrażał naszemu prawu do uprawiania zawodu, nikt nie będzie zagrażał naszej wierze (lub możliwości pozostawania poza kościołem), że nikt nie będzie nas dyskryminował w sądzie, ani odbierał prawa głosu, czy prawa do zrzeszania się, niezbędne jest ponad partyjne prawo i ponad partyjne instytucje stojące na jego straży.

Państwa, które miałyby takie prawo i takie instytucje, nie mieliśmy nigdy, chcieliśmy mieć i dziś świętujemy rocznice dobrych chęci, budujemy pomniki ludziom, którzy chcieli wprowadzić je w życie i kontynuujemy tradycję, która tak często była powodem do twierdzenia przez innych, że Polacy są niezdolni do rządzenia swoim krajem.

3 maja wysłuchaliśmy kazań, przewaliliśmy się hulaśliwe festyny, biskupi radzili na Jasnej Górze nad tezami o błędach i wypaczeniach ojca Rydzyka. By uchwalić oświadczenie chwalebne jego dzieło. Mamy zatem ciągłość, chociaż może nie o takiej ciągłości marzyło się kołłątajowskim spiskowcom.

Zabytki Polski

Gdańsk

to miasto portowe i dlatego właśnie jego mieszkańcy zawsze byli otwarci na świat. Już wiele setek lat temu potrafili wywalczyć

dla siebie przywileje nie tylko handlowe, ale także wyznaniowe i ustrojowe. Dzięki nim w Gdańsku mogły się przenikać różne tradycje, języki i religie, a wolny, niczym nieskrępowany duch sprzyjał tworzeniu zarówno pięknej architektury i sztuki, jak i niepowtarzalnego klimatu, obecnego w mieście do dziś. W hołdzie minionym pokoleniom współcześni gdańszczanie wybudowali niezwykle symboliczny pomnik: Cmentarz Nieistniejących Cmentarzy, bo burzliwa historia wymazała z mapy miasta wiele nekropolii różnych wyznań.

Tradycja i nowoczesność

Uzupełniają się, nakładają i wzajemnie wzbogacają.

Każdego roku w sierpniu można zrobić zakupy na słynnym Jarmarku św. Dominika, którego korzenie sięgają XIII wieku. Podczas tej wielkiej fiesty przyciągają odwiedzających stragany oraz liczne koncerty, festyny, przedstawienia teatralne, imprezy sportowe.

Niemal równie starą tradycję mają w Gdańsku występy zagranicznych trup teatralnych. To tu, jeszcze za życia Szekspira, powstał jedyny na kontynencie europejskim teatr elżbietański. Dziś szekspirowski duch jest obecny podczas Międzynarodowego Festiwalu Szekspirowskiego.

Nigdzie indziej w Polsce nie można posłuchać koncertu carillonów (*carillon* z franc. gra dzwonów). W Gdańsku jedyne w kraju koncertowe carillonony znajdują się w kościele św. Katarzyny i Ratuszu Głównomiejskim. Podczas festiwalu na dzwonach grane są zarówno kompozycje barokowe, jak i współczesne.

Miasto i natura

Gdańsk to duże, dynamiczne miasto, w klubach i restauracjach tętni tu nocne życie. Wyrafinowane zakupy można zrobić zarówno w dużych centrach handlowych, jak i w małych, tradycyjnych sklepach na

Starówce. To właśnie tam usytuowały się galerie ze słynnymi gdańskimi wyrobami z bursztynu. Liczne zabytki sprawiają, że trudno skończyć zwiedzanie. W odróżnieniu jednak od większości wielkich, starych miast Gdańsk oferuje też wiele możliwości rekreacji i bliskiego kontaktu z przyrodą.

O zmęczeniu zwiedzaniem, zabawą albo zakupami łatwo zapomnieć na pokrytej białym, drobniutkim piaskiem plaży. Po mieście i okolicach bez trudu można się poruszać rowerem. Gdańsk przecinają też rzeki i liczne kanały. Szlak wodny dociera aż do samego serca miasta, gdzie znajduje się Marina Żeglarska. Amatorzy spacerów mają liczne możliwości, np. dziesięciokilometrowy szlak turystyczny na Wyspie Sobieszewskiej, który jest częścią Międzynarodowego Nadmorskiego Szlaku Pieszego. W granicach miasta znajdują się nawet rezerwy przyrody: „Mewia Łacha” w delcie Wisły i jezioro-rezerwat „Ptasi Raj”, gdzie przylatuje ponad 200 gatunków ptaków i mieszkają bobry. Gdańsk to świetne miejsce i dla tych szukających kulturalnych podniet, i dla tych buszujących po sklepach. To miasto, w którym można nie tylko się zabawić, ale także odetchnąć od cywilizacji. To po prostu morze możliwości. Weź rodzinę, przyjaciół i przyjeźdź do Gdańska!

Morze możliwości czyli Gdańsk na wszystkie pory roku

Sezon turystyczny w Gdańsku trwa okrągły rok. Wiosną i latem miasto wypełnia wielojęzyczny gwar turystów z całego niemal świata. Jesienią i zimą jest mniej tłoczno, nieco ciszej, romantycznie. Amatorzy relaksu nie muszą przeciskać się przez tłumy zwiedzających, lepiej słyszeć głos dzwonów i krzyki mew.

Romantyczny spacer opustoszałym brzegiem morza czy zacisznymi gdańskimi zaułkami nastraja poetycko. Łatwiej wtedy dostrzec drzemającą tu historię, podziwiać niezwykłą architekturę, wyjątkowe bogactwo wielu muzeów, kościołów i galerii, z namysłem wybrać pamiątkowy bibelot z gdańskiego bursztynu. Kto zaś stęskniony rozrywek, czerpać może z gdańskiego tygla kulturalnego.

Zabytkowe wnętrza i plenery Gdańska tętnią życiem. Program imprez jest bogaty i różnorodny. Muzyka mistrzów klasyki wypełnia repertuar festiwali organowych, jedynego w Polsce Festiwalu Carillonowego, Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena i Międzynarodowego Festiwalu

Mozartowskiego „Mozartiana”, skrzypcowej Gdańskiej

Wiosny Muzycznej i Gdańskiego Lata Muzycznego. Bawi Festiwal Dobrego Humoru, w nastrojowy świat teatru przenosi Międzynarodowy Festiwal Szekspirowski, ożywia gdańskie zaułki barwny Jarmark św. Dominika oraz Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych

„FETA”. Gdańsk słynie też megakoncertami światowych gwiazd z cyklu „Przestrzeń Wolności”, jazzowymi festiwalami Gdańskie Noce Jazsowe i Jazz Jantar, „Szantami pod Żurawiem”, pop-rockowym Muzycznym Latem.

Regaty i parady żaglowców, zawody smoczycy łodzi, festiwale szantowe gromadzą nie tylko międzynarodową brać żeglarską. Jeden z niewielu w Europie festiwal teledysku „YACH FILM” ściąga do Gdańska rzesze kinomanów i znane twarze środowiska filmowego. Na Festiwal Gwiazd zjeżdżają wielcy polscy artyści. Popularne stały się obchody Urodzin Jana Heweliusza, Święta Miasta, nawiązujący do tradycji ludowej Festiwal Świętojańskie Świętowanie, a także liczne imprezy sportowe. Zwolennicy zdrowego trybu życia i aktywnego wypoczynku docenią Gdańsk za rozległą sieć dobrze przygotowanych ścieżek rowerowych, piękne piaszczyste plaże, kąpieliska morskie i szlaki żeglarskie, wycieczki trackingowe i konne po malowniczych wzgórzach morenowych Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, piesze wędrówki po rezerwatach Wyspy Sobieszewskiej w poszukiwaniu ciekawostek przyrodniczych.

Magiczny Gdańsk

Wyrastający nad miastem ceglany masyw gotyckiej Bazyliki Mariackiej, Długi Targ – jeden z najpiękniejszych rynków Europy, otoczony szeregami bogatych fasad renesansowych kamienic z królującym w centrum posągami Neptuna, stary średniowieczny Żuraw drzemający u brzegu Motławy – to popularne symbole Gdańska.

Tysiącletni gród nadbałtycki, ojczyzna Heweliusza, Fahrenheita, Schopenhauera, Grassa i Wałęsy słynie wśród największych turystycznych atrakcji. Gdańsk zaskakuje mnogością zabytków architektury mieszczańskiej, sakralnej, militarnej i portowej, dziedzictwem dziesięciu wieków fascynującej kultury i burzliwej historii, a także wyjątkową

atmosferą miejsca, gdzie przeszłość i współczesność w doskonałej harmonii tworzą niepowtarzalny pejzaż.

Są miasta, które pojawiały się w historii jak meteory i ginęły, utrwalone jedynie w zapisach kronik. Są i takie, które – budowane niestrudzeniem wysiłkiem i

mądrością wielu pokoleń – wznoszą się wciąż piękniejsze. Taki jest tysiącletni Gdańsk. Choć źródłem jego potęgi był handel, dobrobyt z niego płynący sprzyjał rozwojowi kultury, nauki i sztuki. Być gdańszczaninem znaczyło – zyskawszy bogactwo – aspirować do wiedzy i piękna w jego materialnej i duchowej postaci. Tak rodziło się dziedzictwo kulturowe Gdańska, ten szczególnie „duch miejsca”, obecny tu do dziś.

Imponująca gdańska architektura to splot surowości gotyku, elegancji renesansu

i przepychu rokoka. Pamięta czasy hanzeatyckiej świetności i „złotego wieku”. Każda ulica miasta tchnie swoistą atmosferą. Wspaniały Trakt Królewski wiodący od Złotej po Zieloną Bramę zachwyca fasadami patrycjuszowskich kamienic, reprezentacyjnymi budowlami Ratusza Głównomiejskiego i Dworu Artusa, słynną Fontanną Neptuna. Nadmotławskie Długie Pobrzeże, to piękna promenada spacerowa w sąsiedztwie zabytkowych spichlerzy i średniowiecznego Żurawia – pozostałości historycznej zabudowy portowej Gdańska. Zaczisna ulica Mariacka, od wieków przyciągająca artystów, urzeka romantyzmem. Prowadzący od kościoła Mariackiego do Długiego Pobrzeża, zamknięty średniowieczną Bramą Mariacką zaułek jest wspaniałym przykładem dawnej zabudowy gdańskiej z przedprożami i wąskimi, bogato dekorowanymi fasadami kamienic, należących niegdyś do zamożnych kupców i złotników. Dziś na Mariackiej królują warsztaty jubilerskie oraz galerie z unikatową biżuterią z bursztynu. Gdańsk kultywuje wielowiekowe tradycje światowej stolicy bursztynu.

“Корисні” поради

Весна... Буяє весна... Так і хочеться подарувати комусь щось... Існує маса засобів витратити гроші. Можна облаштувати квартиру, дати дітям хорошу освіту у престижному Тернопільському ВУЗі, або придбати пакуночок молока для зголоднілої кішки. Але все це коло інтересів добропорядних громадян. Для тих, хто звик жити за егоїстичним принципом «хочу та буду»,

пропоную вибрані статті «Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Наша екскурсія допоможе потенційним правопорушникам довідатись, які проступки варто скоювати, щоб внести свій фінансовий вклад в бюджет міста.

1. Якщо Ви хочете палити

Що робити.

Перший крок – треба купити пачку сигарет, бажано без фільтру, із специфічним запахом. Прикурювати краще за все треба в салоні тролейбуса або «маршрутки» біля зупинки «Центр», або в багатолюдному місці. Можна також палити в кафе, де не палять. Для більшого ефекту і власного задоволення підходьте ближче до людей і загадково пускайте кілця диму в обличчя тих, хто там знаходиться.

1.1 Скільки це вартує?

В найкращому випадку – попередження про правопорушення. В гіршому випадку сплатите штраф від 17 до 85 гривень. За повторне порушення сплатите штраф від 85 до 119 гривень.

1.2 Хто звільнюється від відповідальності?

Ніхто. Куріння шкідливе для життя.

2. Якщо Вихочете заробити гроші.

Що робити.

Ідть гуляти в багатолюдне товариство та запропонуйте пенсіонерам, які сидять на лавках зіграти партію в «покер» на гроші, або на крайній випадок – на роздягання. Можна з ними пограти в гру «Нострадамус» - переповісти минуле та повідати про майбутнє. Головне не забути про фірмову фразу професіоналів – «Заплатить...»

2.1 Скільки це вартує?

За організацію азартних ігор сплатити від 136 до 850 гривень.

2.2 Хто звільняється від відповідальності?

Зірки і ліцензовані астрологи, які справно платять податки.

3. Якщо бажаєте поприставати до перехожих.

Що робити.

Буває так – є охота говорити, але немає з ким. А хочеться...

Підходимо до перехожого і починаємо з ним розмову на будь-яку тему. Про що говорити? Ну, наприклад, попросіться до нього в гості. Або попросіть у нього 100 гривень. А може 100 доларів, бо 100 гривень на весняну романтику ну ніяк не тягне. Можна також прочитати вірші, які Вам сусід написав після чергування коло ящика пива. І не будьте сором'язливими. Те, що йде від серця...

3.1 Скільки це вартує?

В кращому випадку Ви отримуєте попередження або штраф. Громадяни - від 51 до 119 гривень. В гіршому випадку Вас оформлять на виховні роботи терміном до двох місяців,

а в особливо хуліганському випадку – заарештують (до 15 днів).

3.2 Хто звільняється від відповідальності?

Собаки, кішки та інші тварини, які можуть просити в силу того, що вони тварини.

4. Якщо Вас мучить безсоння.

Що робити.

Після 23:00 починайте голосно співати пісні гурту «ВВ». Якщо природа не обдарувала Вас слухом і голосом – увімкніть магнітофон і збільшіть звук... Репертуар підберіть той, що дуже не подобається сусідам. Якщо музика Вам з якихось причин не подобається, почніть своє реаліті-шоу. Довбайте стіни, свердліть або циклюйте підлогу, шліфуйте стелю – тобто втілюйте в життя Ваші найсміливіші і найфантастичніші мрії про перепланування житла. О 8 годині ранку з почуттям виконаного обов'язку можете спокійно лягати спати. Приємні сновидіння аж до візиту дільничного інспектора Вам гарантовані!!!

4.1 Скільки це вартує?

В кращому випадку Ви отримаєте попередження. В гіршому – штраф: громадянам від 85 до 255 гривень, посадовим особам від 255 до 510 гривень.

4.2 Хто звільняється від відповідальності?

Пожежні, міліціонери та працівники МНС при виконанні службових обов'язків.

5. Якщо хочеться погуляти по газонах.

Що робити.

Одному гуляти нецікаво. Тому візьміть з собою будь-якого представника фауни. В крайньому випадку – позичте у сусідів, або підманіть ковбасою. Якщо чотириноного супутника знайдено, ідть до найближчого газону, а ще краще – до клумби з квітами. Топчіть його і активно спонукайте до цих дій Вашого супутника. А можна й дещо гірше...

5.1 Скільки це вартує?

В кращому випадку Ви отримаєте попередження. В гіршому – штраф: громадяни від 17 до 51 гривень, посадові особи від 51 до 119 гривень.

5.2 Хто звільняється від відповідальності?

Комахи.

До речі: Адміністративне затримання мають право проводити:

- ü ***Співробітники органів внутрішніх справ;***
- ü ***Старша посадова особа воєнізованої охорони об'єкту ;***
- ü ***Співробітники органів Служби безпеки України;***
- ü ***Посадові особи Військової служби правопорядку;***
- ü ***Співробітники органів прикордонної служби.***

Литвиненко В. І.

" Нам нікуди від цього не дітись..! "

Закони Мерфі

Закон соціо-генетики

Пристрасть до холостяцького життя не передається по спадку.

Основоположний принцип соціогенетики

Комплекс переваги передається по спадку.

Парадокс Бальзака

Визнаючи свою слабкість, людина стає сильнішою.

Закон Джоунса

Людина, яка може посміхатися під час невдач, неодмінно думає про те, на кого він зможе звалити провину за чергову невдачу.

Парадокс життя Джона Свіфта

Власне кажучи, лише дуже небагато живуть сьогоднішнім днем. Більшість готується жити пізніше.

Зауваження Боба Шоу

Коли дурні люди роблять щось, чого вони соромляться, вони виправдовуються тим, що виконують свої обов'язки.

Правило Андрєєва

Щоб йти вперед, частіше озирайтеся назад, бо інакше ви забудете, звідки вийшли і куди вам потрібно йти.

Закон Найта

Людина, що наполегливо повторює, що він не дурень, зазвичай породжує деякі сумніви з цього питання.

Закон Ширлі

Більшість людей гідна один одного.

Закони любові, запропоновані Артуром

Люди до яких вас вабить, незмінно думають, що ви їм когось нагадуєте.

Якщо ви нарешті зважилися відправити любовний лист, то воно так довго йтиме поштою, що ви за цей час встигнете виставити себе на посміховисько.

Романтичні жести інших здаються незвичайними і такими, що хвилюють. А ваші власні - дурними і незграбними.

Закон весільних витрат Тома

Тривалість шлюбу назад пропорційна витратам на весілля.

Правило сусідства по кімнаті

Той, хто хропе, засинає першим.

Логічні пропозиції Кольварда

Вся вірогідність рівна 50%. Або трапиться, або немає.

Неусвідомлений коментар

Це особливо вірно, коли маєш справу з жінкою.

Коментар Грельба

Достовірність цього твердження на 90% не на вашу користь.

Принцип пересічних знайомих

Вірогідність зустріти приятелів зростає, якщо ви йдете з персоною, знайомство з якою вам не хотілося б афішувати.

Девіз Джоунза

Друзі приходять і йдуть, а вороги накопичуються.

П'яте правило

Ви приймаєте себе дуже серйозно.

Парадокс Ларошфуто

Всі скаржаться на недостатність своєї пам'яті, але ніхто ще не поскаржився на брак здорового глузду.

Закон пригоди Ларошфуко

Деколи людина буває так само мало схожа на себе, як і на інших.

Оцінка Моруа

Недостатньо мати мізки, треба їх мати досить, щоб утриматися від того, щоб мати їх дуже багато.

Зауваження Ессара

Оптиміст - це людина, яка настільки упевнена в успіху, що він йому стає просто не потрібний.

Наслідок Беллінгса

Невдаха - це людина, яка при помилці абсолютно не здатна видати її за експеримент.

Правило Фінейгла

Не вірте в чудеса. Спирайтеся на них!

Закон Франкліна

Легко вгамувати перше бажання, чим вгамувати все, що слідує за ним.

Погляд Уільяма Блейка

Хоч і дурень, і розумний дивляться на одне і те ж дерево, дурневі воно здається зовсім іншим, чим розумному.

Закон Торічеллі

Коли у людини в голові порожньо, туди яка хочеш погань влізе без всякої затримки.

Закон Цицерона

Людині властиво помилятися, а дурневі - наполягати на своїй помилці.

Спостереження Уільяма Шекспіра

Яка забавна штука - людина, коли він надягає сорочку і штани, а розум забуває удома.

Вітаємо

Магери Петяну Володимирівну (2.05)

Борик Ольгу Ярославівну (4.05)

Лимар Валентину Петрівну (8.05)

Габор Семена Сильвестровича (10.05)

Кирич Наталію Богданівну (23.05)

На незбагненному цім світі,
Де на долоні все, як є -
Вам День народження привітно
Сьогодні руку подає.
В цей день Вас щиро привітають
Колеги, друзі і рідня.
Здоров'я, щастя побажають
І море радості щодня.
А від мене прийміть дарунок:
Троянди у рясній росі,
Палкого сонця поцілунок,
Весну у всій своїй красі.
До Вас хай сила вітру лине
На журавлиному крилі.
Хай в Вас живуть душа дитини
І мудрість Матінки-Землі.
Нехай Вас завжди в теплім домі
Чекають люблячі серця.
Бажаю Вам не знати втоми
Доводить справи до кінця.
Хай залізничні магістралі
Мчать Вам удачі ешелони,
А сині небеса безкраї
Вам сиплють зорі на погони.
А щоб чудове Ваше свято
В душі лишило добрий слід,
Прийміть від мене цю присвяту
Й живіть, як мінімум, - сто літ.

*15 травня уся країна відзначає
день сім'ї - день наших з Вами родин.
Адже саме сім'я є тією цеглинкою з якої
складається добробут та спокій у
нашій державі. Дозвольте побажати
Вам та всім Вашим рідним міцного
здоров'я, щастя та непохитної
твердості родинних стосунків.*

26 травня День поліграфії !!!

*Дозвольте привітати Гоцинського
Андрія Володимировича з професійним
святом, побажати багатомільйонних
накладів та постійного попиту на
поліграфічну продукцію. Ну і звичайно
здоров'я, творчого натхнення та
звичайного людського щастя!*

Редакція газети :
Ткач І.Ю., Масляна О.Б.
Кореспонденти:
Доля О. (МА-31), Даценко І.,
Сухарський В.С.
Особлива подяка: Гоцинському
А.В.
Видавництво: ТІСІТ
Випуск: №6, к-ть стр.30, 2007 р.